

VISHON

Ombudsman ta para pa un sektor públiko ku ta funshoná di un manera íntegro, efektivo, transparente i responsabel.

MISHON

Dor di hasi investigashon di un manera independiente i ophetivo na un nivel haltu Ombudsman ta stimulá na un manera balansá integridat, efektivitat, responsabilidad i transparensia den sektor públiko.

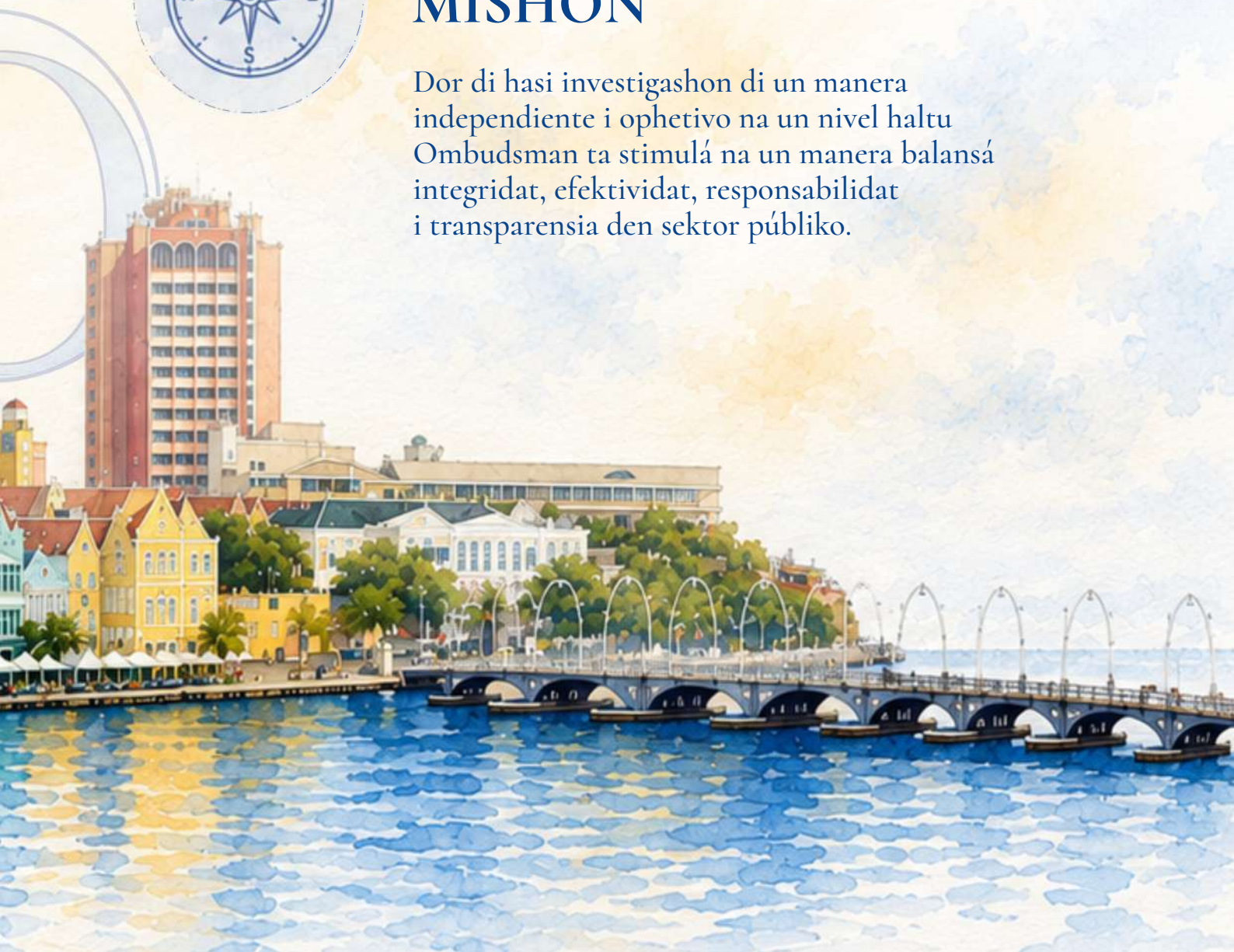

TABLA DI KONTENIDO

Introdukshon	03
1 Trabounan di Ombudsman	05
1.1 Introdukshon	06
1.2 Investigashonnan formal	06
1.2.1 Rapòrt di 11 di aprel 2025 (number di archivo 20240737) tokante falta di un reakshon supstansial di Gobièrnu di Kòrsou (Ministerio di Finansa) riba un keho presentá	06
1.2.2 Rapòrt di 20 di yùni 2025 (number di archivo 20240587) tokante no kumplimentu di funshonario di Ministerio di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa na momentu di garantisá pago pa trabounan realisá	08
1.2.3 Rapòrt di 9 di sèptèmber 2025 (number di archivo 20250025) tokante di falta di reakshon di Ministerio di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano riba un notifikashon ku e keda entregá	09
1.2.4 Rapòrt di 23 di desèmber 2025 (number di archivo 20241010) tokante tratamentu di un petishon pa asistensia legal gratuito pa Ministerio di Desaroyo Sosial, Labor i Bienestar	10
1.3 Kartanan di preokupashon	12
1.3.1 Karta di preokupashon di 22 di aprel 2025 (number di archivo 20250344) tokante e konsekuensianan práktiko di introdukshon di un moneda nobo	12
1.4 Oudiensianan	12
2 Un bista general di petishonnan ku a keda tratá	13
2.1 Introdukshon	14
2.2 Bista numérico di petishonnan	14
2.2.1 Ministerionan	15
2.2.2 Órganonan di gobièrnu independiente	19
2.2.3 Fundashonnan i kompanianan di gobièrnu	20
2.2.4 Otro asuntunan	21
3 Ombudsman pa mucha	22
3.1 Introdukshon	23
3.2 Proseso pa reklutá i selekshoná Ombudsman pa mucha	23
3.3 Algun aktividatnan i investigashonnan tokante interes di mucha	23
3.3.1 Diálogo nashonal tokante maneranan pa disipliná mucha i nan derechonan	23
3.3.2 Inisiativa pa establese un ret di Ombudsman pa mucha interregional	24
3.3.3 Karta di 16 di yùli 2025 tokante kanselashon di Prueba Final di Enseñansa Primario, (<i>Eindtoets Funderend Onderwijs</i>) pa un skol den aña eskolar 2024 - 2025	25

3.3.4 Rapòrt di 6 di yùni 2025 (number di archivo 20240743) tokante efektivitat di supervishon riba Ordenansa Nashonal ku ta trata sentro di kuido pa mucha na Kòrsou	26
3.3.5 Rapòrt di 17 di desèmber 2025 (number di archivo 20240650) tokante tratamentu di keho pa un sentro di kuido pa mucha despues di un insidente ku un mucha	27
3.3.6 Estado aktual di dos investigashon tokante derechonan di mucha	29

4 Maneho operashonal di Ofisina di Ombudsman 30

4.1 Introdukshon	31
4.2 Un bista riba situashon finansiero	31
4.3 Asuntunan di personal	31
4.4 Adopshon di Kódigo di Kondukta 2025	31
4.5 Seshonnan di informashon	32
4.6 Protokòlnan di kolaborashon	33
4.7 Tayer tokante Leinan di Imigrashon	34
4.8 Konsulta ku Alto Kolegionan di Estado	35
4.9 Funshonnan ku Ombudsman a okupá pafó di su ofisina	36
4.10 Posishon hurídiko di Ombudsman	36

Aneksonan 39

Anekso 1	<i>Venice Principles</i>	40
Anekso 2	Bista general di rapòrtnan i rekomendashonnan pa 2025	54
Anekso 3	Desishon di Staten tokante adopshon di e profil di Ombudsman pa mucha	58
Anekso 4	Gastunan di presupuesto 2025	60
Anekso 5	Kódigo di Kondukta 2025	62

INTRODUKSHON

Den e rapòrt anual aki, e trabounan di Ombudsman pa aña 2025 ta keda deliniá. Ademas, manera ta kustumber, ta pone atenshon na algun desaroyonan ku tabata di importansia partikular pa e instituto den e aña di referensia.

Den 2025, 1.340 petishon a keda prosesa. Esaki ta representá un oumento substansial kompará ku 2024, den kual a registrá 958 petishon. Por atribuí e oumento aki, di un banda, na e oumento di visibilidad i aksesibilidad di e instituto; siudadanonan ta haña nan kaminda pa yega na Ombudsman kada bes mihó.

Por otro banda, e kresementu aki ta enfatisá e nesesidat kontinuo pa mediashon independiente i tratamentu di kehonan kontra gobièrnu, spesialmente ora ta trata di kalidat di komunikashon i aksesibilidad di organisashonnan gubernamental.

E tendensia aki ta konfirmá tambe e nesesidat pa estableimentu di un lokèt hurídiko aksesibel, manera ya Ombudsman a yega di proponé anteriormente. Un fasilidat asina por brinda siudadanonan e informashon i guia korekto den un fase tempran, den e asina yamá promé linia. Esaki no solamente ta promové pa e siudadano ta outosuficiente pero tambe ta kontribuí na e efektividat di protekshon hurídiko den henter e kadena.

Pa loke ta trata petishonnan ku tabatin den e aña di referensia relashoná ku derechonan di mucha, Ombudsman ta konstatá ku den práktika e instansianan enbolbí ainda no ta tene kuenta di manera suficiente i eksplísitamente ku e perspektiva i interesnan di e mucha, tantu na momentu di tumamentu di desishon komo den ehekushon di esakinan.

Komo resultado, asuntunan ku ta trata derechonan di mucha, hopi bia no ta keda atendé ampliamente, lokual ta nifiká ku e derecho ku e mucha tin riba sosten apropiá, no semper ta keda realisá kompletamente.

Den kuadro di lo anterior, ta importante pa indiká ku miéntras ku e Ordenansa Nashonal ku ta trata Ombudsman pa mucha ta proveé un fundeshi hurídiko sólido ku ta kumpli ku normanan internashonal, e ehersisio práktiko di e tarea di derechonan di mucha dor di Ombudsman ta topa ku bareranan. Por ehèmpel, ta resultá ku ta difísil na sierto okashonnan pa logra e kordinashon nesessario entre e diferente organisashonnan di gobièrnu. Ademas, pa aktornan den sektor privá ku ta ehersé tareanan públiko, òf ku ta traha ku derechonan di mucha manera deskribí den e Ordenansa Nashonal ku ta trata Ombudsman pa mucha, ainda no ta sufisientemente kla ku nan tambe ta kai bou di supervishon di Ombudsman.

Mirando bèk riba e periodo di sinku aña ku a pasa for di e momentu ku e Ordenansa Nashonal ku ta trata Ombudsman pa mucha a drenta na vigor, Ombudsman ta konkluí ku un enfoke mas aktivo riba informashon i diálogo ta nesesario pa oumentá e efektivitat di e tareanan relashoná ku derechonan di mucha i pa por garantisá e responsabilidad kompartí entre tur partidonan enbolbí.

Aña 2025 tambe ta e di diessinku aniversario di outonomia di Kòrsou. E outonomia aki ta mará na un gobièrnu íntegro i korekto, i asina ei tambe, mará na e deber konstitushonal di Ombudsman pa evaluá akshonnan di gobièrnu.

Un evaluashon di e efektivitat di e institushon den e kuadro aki, basá riba e asina yamá “Venice Principles” , ta mustra ku e Ordenansa Nashonal ku ta trata Ombudsman ta ofresé espasio pa fortifiká e institushon aun mas.

Den e kuadro aki, ta relevante pa menshoná ku for di 2023 tin un konsepto di lei bou di konsiderashon serka Ministerio di Asuntunan General, den kua, entre otro, ta pèrkurá introdukshon di un término legal di reashon pa órganonan di gobièrnu den kasonan kaminda Ombudsman ta emití un rapòrt formal di investigashon.

Ta esensial pa aselerá e proseso aki, pa efektivitat di investigashonnan di Ombudsman i tambe pa kontribuí na prevenshon di insertidumbre innesesario pa siudadanonan.

E resultado di e último aña ta enfatisá ku mehorashonnan institushonal mester kana man na man ku e disponibilidat pa parti di gobièrnu pa hasi e perspektiva di e siudadano un prioridat, i tambe reflekshoná konhuntamente i fundamentalmente riba e posishon sosial di mucha. Ombudsman lo sigui komprometé su mes pa, di un manera konstruktivo, sigui fortifiká mas ainda e aktuashon di gobièrnu i pa sigui pone derechonan di mucha riba agènda na nivel nashonal.

Ombudsman ta gradisí tur hende pa e konfiansa depositá den e institushon i pa e kolaborashon risibí den e aña di referensia. E institushon lo sigui ehersé su tareanan den e periodo benidero ku e mesun independensia i konsistensia.

Ombudsman di Kòrsou,
Keursly Concincion

¹ Un kopia di esaki a keda agregá komo anekso.

KAPÍTULO

1

Trabounan di Ombudsman

1.1 Introdukshon

E kapítulo aki ta duna un bista general kortiku di e manera ku Ombudsman a ehersé su tareanan statutario den aña 2025. Un gran parti di e petishonnan entregá na Ombudsman, ta keda resolvé generalmente pa medio di un intervenshon serka e órganonan di gobièrnu enbolbí òf dor di duna informashon i konseho na siudadano. Den algun kaso, Ombudsman ta skohe pa sigui e ruta formal dor di dokumentá su konklushonnan i rekomendashonnan den un rapòrt òf karta di preokupashon.

1.2 Investigashonnan formal

Den aña 2025 a emití 15 rapòrt di investigashon (inkluyendo algun rapòrt ku a kuminsá den añanan anterior) den sentido di artíkulo 25 di e Ordenansa Nashonal ku ta trata Ombudsman². E kapítulo aki ta trata brevemente kuater di e rapòrtnan aki.

RAPÒRT

1.2.1 Rapòrt di 11 di aprel 2025 (number di archivo 20240737) tokante falta di un reakshon supstansial di Gobièrnu di Kòrsou (Ministerio di Finansa) riba un keho presentá

Di kiko esaki ta trata?

Petishonario ta empleá komo funshonario públiko na Ministerio di Finansa. Ministerio di Finansa a tuma desishon pa nenga e petishonario aksesu na su trabou i pa suspendé na bienestar di e servisio.

Aunke e nengamentu di aksesu aki a keda anulá pa korte atministrativo i e suspenshon ya a kaduká, no a permití e petishonario pa regresá na su trabou. Den esensia, e ta keha ku nunca el'a haña un kontesta supstansial riba su petishonnan ripití na Gobièrnu di Kòrsou, entregá via Ministerio di Finansa, pa por reanudá su tareanan.

Pa e motibu ei, e petishonario a pidi Ombudsman pa evaluá e manera di aktua di Ministerio di Finansa.

² Komo anekso na e rapòrt anual aki ta inkluí un bista kòrtiku, di entre otro, kua órganonan gubernamental e rapòrtnan di Ombudsman ta trata.

Konklushon

Ombudsman a konkluí ku Ministerio di Finansa a aktua den violashon ku e prinsipionan di motivashon i debido kuido, ku a resultá ku e petishonario ya pa mas ku un aña ta den un situashon di gran insertidumbre tokante su posishon legal. Tambe e Minister di Maneho di Gobernashon, Planifikashon i Servisio Públiko ku ta responsabel pa e servisio sivil i ku Ombudsman a papia kuné durante tratamentu di e keho, no por a duna klaridat riba si, i si ta asina denter di ki plaso di tempu, e petishonario por a reanudá su tareanan.

Ku esaki, tur dos ministerio a aktua kontra di e eksigensia ku gobièrnu mester aktua di forma rápido i transparente. Tambe e prinsipio di bon dunadó di trabou a keda violá pa gobièrnu.

Rekomendashon

Ombudsman a rekomendá Minister di Finansa pa kontestá e petishon di e petishonario pa reanudá su trabounan por eskrito i debidamente motivá den un término di ocho (8) siman despues di fecha di e rapòrt.

Reakshon di e órgano gubernamental

Minister di Finansa no a reakshoná ainda riba e rapòrt di Ombudsman.

“

Ombudsman lo sigui comprometé su mes pa, di un manera konstruktivo, sigui fortifiká mas ainda e aktuashon di gobièrnu.

”

1.2.2 Rapòrt di 20 di yùni 2025 (number di archivo 20240587) tokante no kumplimentu di funshonarionan di Ministerio di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa na momentu di garantisá pago pa trabounan realisá

Di kiko esaki ta trata?

Petishonario tabata empleá komo trahadó temporal na un fundashon di gobièrnu i den e periodo di 17 di novèmber 2021 te ku 20 di yanüari 2022 a keda asigná na e proyekto di vakunashon di COVID di Ministerio di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa. Petishonario no a keda pagá kompletamente pa e trabounan realisá i den e kuadro ei a keha repetidamente serka Ministerio di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa (aki despues yamá: Ministerio di GMN), sin risibí un reakshon supstansial.

Pa e motibu aki, petishonario a disidí pa pidi Ombudsman pa evaluá e manera di aktua di Ministerio di GMN.

Konklushon

Ombudsman a konkluí ku e echo ku e petishonario ya pa mas ku tres aña no a risibí pago pa e trabounan realisá, i ku ainda ta den insertidumbre tokante e pago, ta inkonsistente ku e eksigensia ku gobièrnu tin di aktua den forma rápido i efisiente. Ademas gobièrnu no a komportá komo un bon dunadó di trabou.

Sin embargo, Ombudsman a konkluí ku e echo ku Ministerio di GMN ta dependiente di Ministerio di Maneho di Gobernashon, Planifikashon i Servisio Públiko (aki despues yamá: Ministerio di BPD) pa ehekushon di pago di salario, tabata e kousa prinsipal di e falta di pago completo di e salario di e petishonario. Ta di importansia den e sentido aki ku Ministerio di GMN mes tabata di opinion ku e petishonario tabatin derechi riba pago completo di su salario.

Ademas, for di e informashon disponibel a sali ku e funshonarionan di Ministerio di GMN enbolbí a hasi esfuerso repetidamente i a tuma kontakto vários biaha ku Ministerio di BPD pa hasi e pago posibel. E echo ku Ministerio di BPD no a hasi e pago, no por keda atribuí personalmente na e funshonarionan aki, konsiderando ku Ministerio di BPD no ta kai bou di nan responsabilidad.

Rekomendashon

Ombudsman a rekomendá na Minister di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa pa, den konsulta ku e Minister di Maneho di Gobernashon, Planifikashon i Servisio Públiko, den un término di seis (6) siman despues di fecha di e rapòrt, garantisá e pago completo di e salario di e petishonario pa e trabounan realisá den e periodo di 17 di novèmber 2021 te ku 20 di yanüari 2022 na benefisio di Ministerio di GMN.

Reakshon di e órgano gubernamental

Minister di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa no a reakshoná ainda riba e rapòrt di Ombudsman.

1.2.3 Rapòrt di 9 di sèptèmber 2025 (number di archivo 20250025) tokante di falta di reakshon di Ministerio di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano riba un notifikashon ku e keda entregá

Di kiko esaki ta trata?

Petishonario a tuma nota di trabounan di konstrukshon ku tabata tumando lugá banda di su kas i ku tabata kousa molèster. E kier a sa si e trabounan aki tabata hasí ku e pèrmit nesesario i, si esaki no tabata e kaso, e tabata ke pa gobièrnu tuma medida kontra e konstrukshon ilegal. Relashoná ku esaki, ela tuma kontakto ku Organisashon pa Desaroyo i Planifikashon di Espasio (aki despues yamá: UO ROP) via un formulario di notifikashon. Despues, ela purba repetidamente pa haña informashon tokante e status di su notifikashon via e kanalnan apropiá di UO ROP, sin resultado.

Despues di no a risibí reakshon riba su kehonan serka Ministerio di Tráfiko, Transporte, Obranen Públiko i Planifikashon Urbano (aki despues yamá: Ministerio di VVRP), e petishonario a disidí pa entregá un petishon na Ombudsman.

Konklushon

Den e kaso aki, Ombudsman a konkluí ku e echo ku e petishonario despues di mas ku nuebe luna ainda no a risibí un reakshon por eskrito riba e formulario di notifikashon entregá na UO ROP na novèmber 2024, ta inkonsistente ku e eksigensia ku gobièrnu tin di aktua den forma rápido i efisiente den su toma di desishon.

E situashon ta aun mas serio, mirando ku durante e prosedura serka Ombudsman a keda establese ku e trabounan di konstrukshon a tuma lugá sin pèrmit di konstrukshon.

Rekomendashonnan

Ombudsman a rekomendá e Minister di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano (aki despues yamá: Minister di VVRP) pa tuma (òf laga tuma) un desishon tokante e formulario di notifikashon ku e petishonario a entregá na UO ROP na novèmber 2024, den un término di kuater (4) siman siman despues di fecha di e rapòrt. Ademas, Ombudsman a indiká na Minister di VVRP ku empleadonan di e organisashonnan i instansianan ku ta kai bou di su responsabilidadat mester duna siudadanonan informashon na tempu i adekuadamente tokante nan kasonan andando.

Reakshon di e órgano gubernamental

Minister di VVRP no a reakshoná ainda riba e rapòrt di Ombudsman.

1.2.4 Rapòrt di 23 di desèmber 2025 (number di archivo 20241010) tokante tratamentu di un petishon pa asistensia legal gratuito pa Ministerio di Desaroyo Sosial, Labor i Bienestar

Di kiko e ta trata?

Petishonario a haña retiro inmediato serka su dunadó di trabou. Mirando ku e no tabata di akuerdo ku e retiro aki, ela pidi Ministerio di Desaroyo Sosial, Labor i Bienestar (aki despues yamá: Ministerio di SOAW) pa asistensia legal gratuito, pa asina e por laga korte tuma un desishon tokante e retiro. Inisialmente Ministerio di SOAW a nenga di duna e petishonario e asistensia aki, komo e tabata di opinion ku su kaso legal lo no a kaba di un manera eksitoso.

Despues di vários kombersashon ku e petishonario, Ministerio di SOAW a disidí di honra e petishon pa asistensia legal gratuito, pero esaki a sosodé na momentu ku e término den kua e petishonario por a presentá su kaso na hues ya a pasa. Ora e petishonario a keda informá pa su abogado ku e término pa kuminsá un proseso legal ya a pasa, ela pidi verbalmente pa entregá un asina yamá karta KRB, pa asina e por presentá e manera di aktua di Ministerio di SOAW na un hues. E petishon aki no a keda honrá.

Petishonario a keha repetidamente tokante e manera di aktua di Ministerio di SOAW i, despues ku e no a risibí reakshon, ela entregá un petishon na Ombudsman.

Konklushon

Ombudsman a determiná ku, Ministerio di SOAW conforme regulashonnan legal vigente, tin espasio pa evaluá si asistensia legal gratuito mester keda otorgá na un petishonario. Den e kaso aki, a keda demostrá ku e ministerio a hasi esfuerso pa sostené e petishonario den su disputa ku su doño di trabou. Sin embargo, dunamentu di asistensia legal despues ku e término pa apelashon ya a pasa, a mostra ku e ministerio no a aktua ku e diskreshon nesessario. Pa e motibu aki, e manera di aktua di e Ministerio di SOAW a keda konsiderá komo parsialmente inkorekto den e situashon aki. Ounke ku e petishonario no a sufri daño adishonal den práktika.

Tokante e petishon (verbal) di e petishonario pa asistensia legal gratuito pa por laga un hues tuma desishon tokante e manera di aktua di e empleadonan di Sektor di Labor, Ombudsman a konkluí ku e petishon aki no a keda tratá di forma adekuá. Por ehèmpel, no a pidi e petishonario pa entregá su aplikashon por eskrito. Ademas, e petishon a keda rechasá (verbalmente) sin motivashon adishonal òf balanse di interesnan, solamente pa motibu ku e tabata dirigí kontra e manera di aktua di gobièrnu mes. Hasiendo esaki, gobièrnu a violá e kódigo di kondukta. Den e konteksto aki, ta relevante ku Kòrsou ainda no tin un lokèt hurídiko kaminda siudadanonan por akudí ku nan preguntanan.

Rekomendashonnan

Ombudsman a hasi vários rekomendashon na Minister di Desaroyo Sosial, Labor i Bienestar (aki despues yamá: e Minister di SOAW). A rekomendá e Minister di SOAW pa garantisá ku riba petishonnan pa asistensia legal gratuito, semper ta tuma un desishon por eskrito i debidamente motivá, indikando e medionan legal disponibel i término nan, sin importá e resultado di e petishon.

Ademas, Ombudsman a rekomendá e Minister di SOAW pa, no mas tardá ku kuater luna despues di e fecha di e rapòrt, establese maneho adishonal por eskrito pa loke ta trata tratamentu di petishonnan pa asistencia legal gratuito den situashonnan kaminda siudadanonan vulnerabel kier presentá e manera di aktua di gobièrnu mes na un hues independiente. Na momentu ku ta hasi esaki, mester pone atenshon eksplísitamente na e eksigensia pa trata un evaluashon di manera kuidadoso i teniendo kuenta ku e sirkunstansianan individual di e kaso.

Reakshon di e órgano gubernamental

Minister di Desaroyo Sosial, Labor i Bienestar no a reakshoná ainda riba e rapòrt di Ombudsman.

1.3 KARTANAN DI PREOKUPASHON

E instrumento di karta di atenshon ta keda usá prinsipalmente pa, na interes general, i di un manera rápido yama atenshon di gobièrnu ora ta trata punto nan di difikultat den komunidad. Den e aña di referensia, Ombudsman a skibi un (1) karta di preokupashon.

1.3.1 Karta di preokupashon di 22 di aprel 2025 (number di archivo 20250344) tokante e konsekuensianan práktiko di introdukshon di un moneda nobo

Pa medio di un karta fechá 22 di aprel 2025, Ombudsman a yama atenshon di Minister di Finansa riba señalnan ku tabata indiká ku tin preokupashon tokante introdukshon di e moneda nobo pa Kòrsou i Sint Maarten. E preokupashonnan aki tabata relashoná ku falta di un implementashon uniforme pa loke ta trata e transishon pa e moneda nobo.

Esaki a keda reflehá, entre otro, den e echo ku algun banko tabata kobra gastunan pa kambio di e moneda bieu pa e moneda nobo, i tambe den e echo ku, sin base legal, sierto instansianan tabata ninga di tuma biyetenan di sierto denominashon. .

A konsehá Minister di Finansa pa garantisá pa tin liñanan kla i uniforme, partikularmente pa loke ta trata:

- e posibilidat pa kambia plaka kèsh sin gastu i di manera fásil;
- i sigui aseptá tur biyete durante e periodo di transishon.

Reakshon di e Minister di Finansa

Minister di Finansa a reakshoná riba e karta di preokupashon di Ombudsman, pa medio di un karta fechá 23 di mei 2025. Den e karta aki, e Minister a indiká, entre otro, ku ela pasa e preokupashonnan señalá pa Ombudsman pa Banko Sentral di Kòrsou i Sint Maarten, ku ta responsabel pa e transishon i introdukshon di e moneda nobo. E reakshon di Banko Sentral a keda agregá komo anekso na su karta na Ombudsman.

1.4 OUDIENSIANAN

Durante un oudiensi ta skucha opinionnan di e partidonan enbolbí den e kuadro di kolekshon di informashon dor di Ombudsman. E informashon akumulá hopi biaha ta keda usá tambe pa logra solushonnan práktiko pa e petishonnan presentá na Ombudsman.

Den e aña di referensia a tene 12 oudiensi.

KAPÍTULO

2

Un bista general di e petishonnan ku a keda tratá

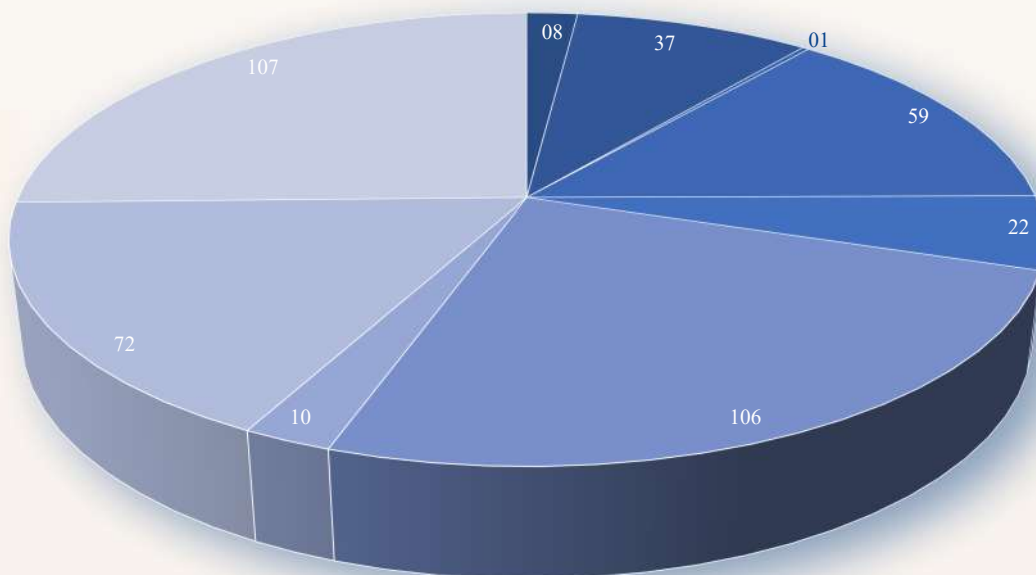

2.1 Introdukshon

Den e kapítulo aki ta duna un bista numérico di e trabounan ku Ombudsman a realisá den 2025. Di e 1.340 petishon ku Ombudsman a trata, e gran mayoria a dreña via kontakto personal òf telefónico. E gran parti di e petishonnan aki a keda atendé prinsipalmente dor di konseho òf dor di duna informashon.

2.2 Bista numérico di petishonnan

422 Total di petishonnan entrega

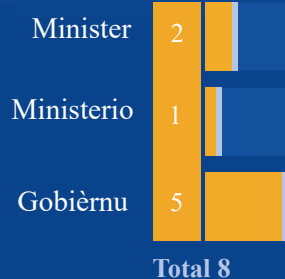

106	Minister(io) di Hustisia
22	Minister(io) di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa
59	Minister(io) di Finansa
01	Minister(io) di Desaroyo Ekonómiko
37	Minister(io) di Maneho di Gobernashon, Planifikashon i Servisio Públiko
08	Minister(io) di asuntunan general
107	Minister(io) di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano
72	Minister(io) di Desaroyo Sosial, Labor i Bienestar
10	Minister(io) di Enseñansa, Siensia, Kultura i Deporte

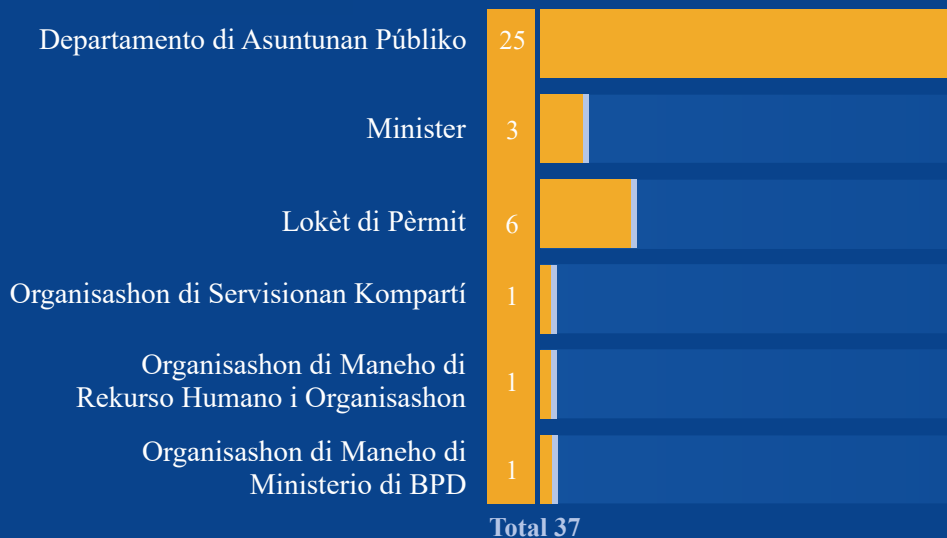
2.2.1 Ministerionan

Minister(io) di Asuntunan General

Minister(io) di Maneho di Gobernashon, Planifikashon i Servisio Públiko

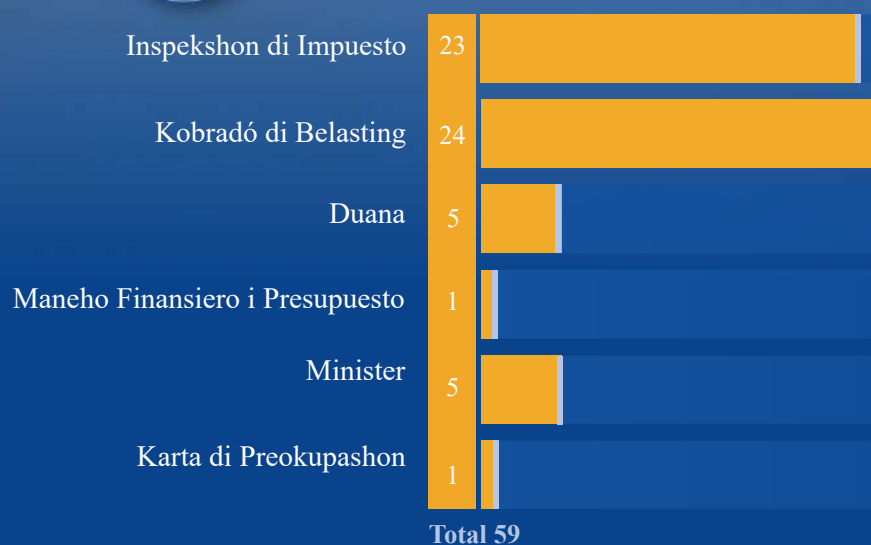
Minister(io) di Desaroyo Ekonómiko

Sektor di Desaroyo
Ekonómiko i Inovashon

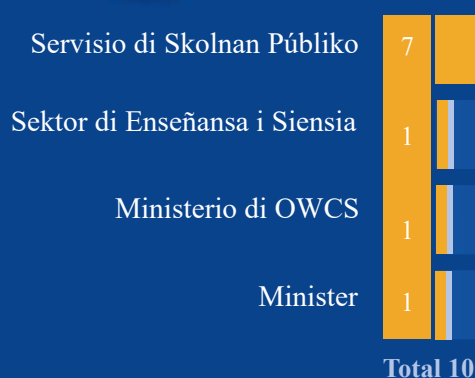
Minister(io) di Finansa

Minister(io) di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa

Minister(io) di Enseñansa, Siensia, Kultura i Deporte

Minister(io) di Hustisia

Kuerpo Polisial Kòrsou

Organisashon di Atmishon

Departamento di Kuido Hudisial

Ministerio Públiko

Sentro pa Detenshon I Korekshon Kòrsou

Ministerio di Hustisia

Kuerpo di Bombero di Kòrsou

Organisashon di Maneho di Ministerio di Hustisia

Staf Ministerial

Minister

37

20

13

5

7

6

1

2

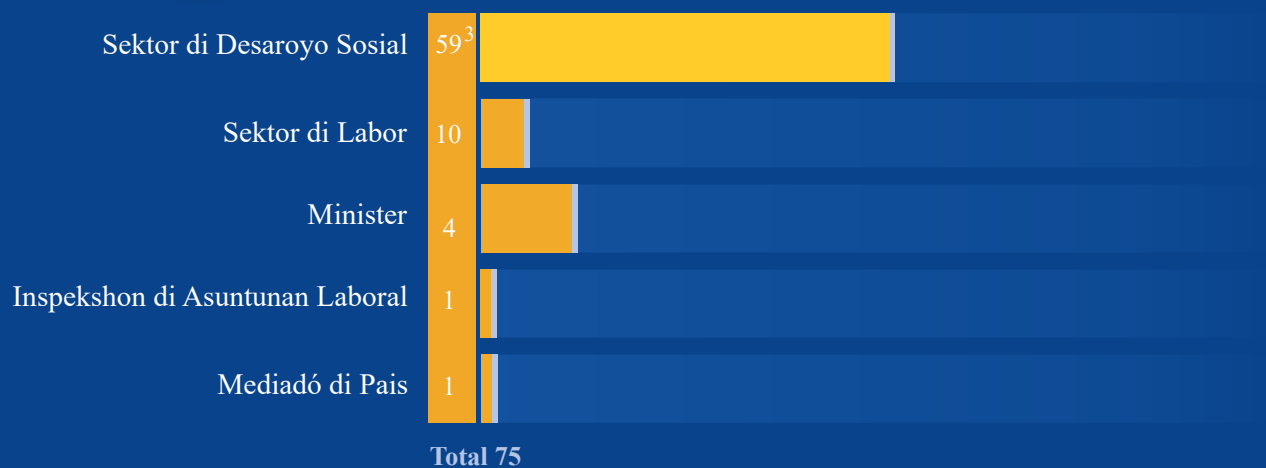
1

14

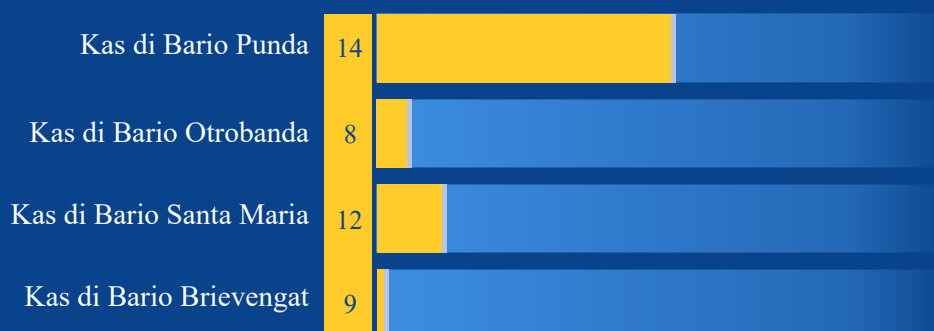
Total 106

Minister(io) di Desaroyo Sosial, Labor i Bienestar

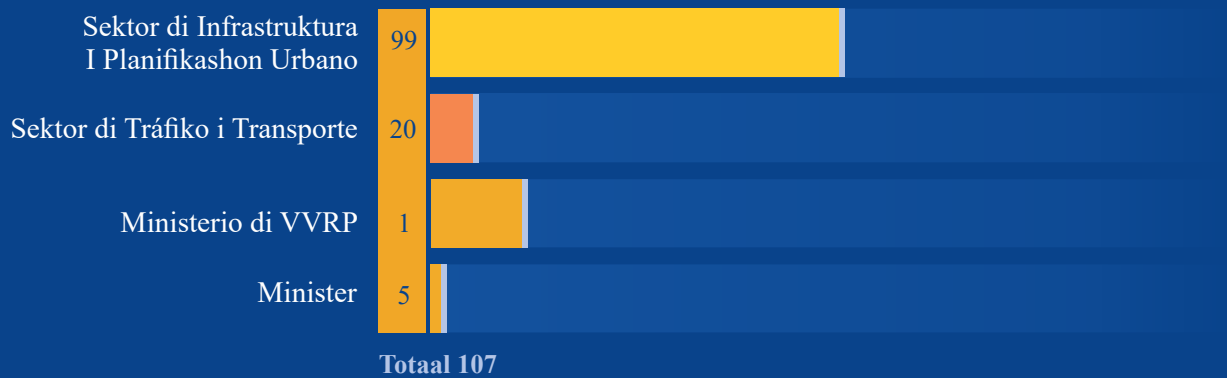
Sektor di Desaroyo Sosial

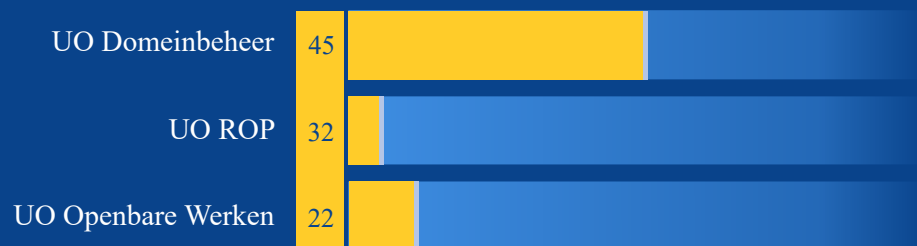
³ Den 13 di e kasonan aki no ta spesifiká ku kua ofisina di Sektor di Desaroyo Sosial e petishon ta relashoná.

Minister(io) di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano

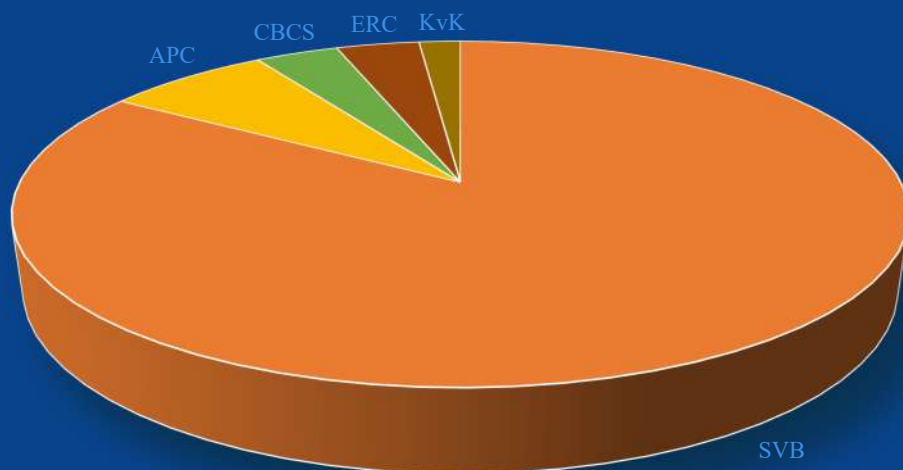
Sektor di Infrastruktura i Planifikashon Urbano

Sektor di Tráfiko i Transporte

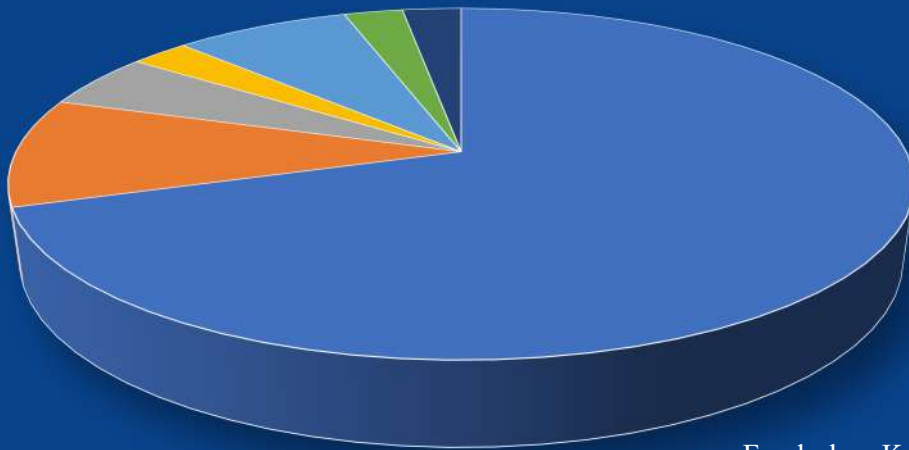

2.2.2 Órganonan di gobièrnu independiente

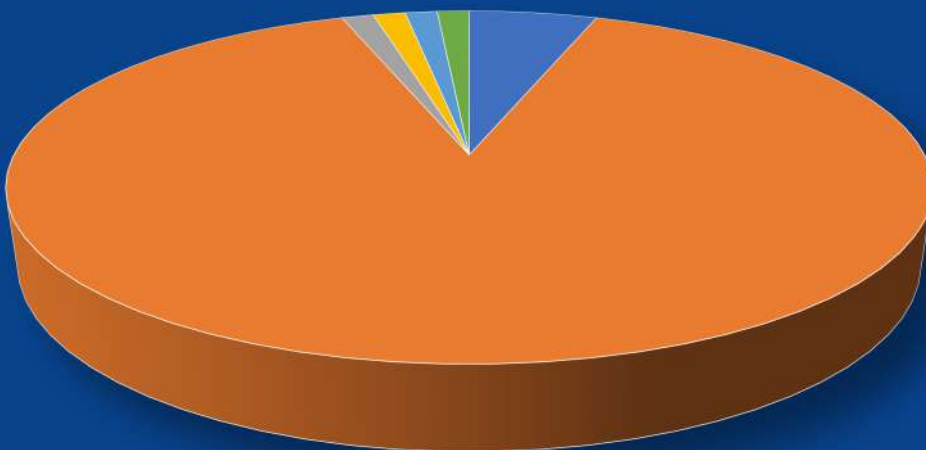

Banko di Seguro Sosial (SVB)	47	▶ 84%
Fondo di Penshon General (APC)	04	▶ 07%
Banko Sentral di Kòrsou i Sint Maarten (CBCS)	02	▶ 04%
Konseho Elektoral Kòrsou (ERC)	02	▶ 04%
Kámara di Komèrsio (KvK)	01	▶ 01%

2.2.3 Fundashon i kompanianan di gobièrnu

Fundashon Kas Popular (FKP)	▶	28
Fundashon Perspektiva i Sosten Integral	▶	01
Stichting Studiefinanciering Curaçao	▶	01
Stichting Kadaster en Openbare Registers Curaçao	▶	03
Stichting Belasting Accountants Bureau (SBAB)	▶	01
Fundashon Fiansa Popular (FFP)	▶	02
Stichting Gaming Control Board (GCB)	▶	04

Selikor N.V.	▶	04
Aquallectra N.V.	▶	67
Curaçao Port Authority N.V.	▶	01
C-Post International N.V.	▶	01
UTS N.V.	▶	01
Woningbouw Curaçao N.V.	▶	01

2.2.4 Otro asuntunan

Initiator

Propio inisiativa	4
Anónimo	105
Grupo	7
Siudadano	1220
Kompania	3
Karta di preokupashon	1
1340	

Contactmethode

Karta	15
E-mail	119
Personalmente	619
Telefòn	402
Wèpsait	91
WhatsApp	94
1340	

Afdoeningswijze

Konseho	344
Tratamentu a keda deskontinuá	45
A keda referí	22
Formal	12
Informashon	745
Intervenshon	106
Pa informá	26
1300	

Totaal

Órganonan gubernamental	422
Órganonan independiente di Gobièrnu	56
Entidatnan gubernamental	115
Organisashonnan privá	18
Otro instansianan	17
Sektor privá	12
Persona i famia	700
1340	

KAPITULO

3

Ombudsman pa mucha

3.3.2 Inisiativa pa establese un ret di Ombudsman pa mucha interregional

Ombudsman a tuma e promé pasonan den e aña di referensia pa funda (notarialmente) un ret interregional di institushonnan di Ombudsman pa mucha pa e área Karibense i Latino Amérika na Kòrsou.

E ret tin komo meta pa fortifiká e posishon di institushonnan regional di Ombudsman pa mucha dor di promové interkambio struktural di konosementu i eksperensianan práktiko. Además, e ret lo dirigí su mes riba stimulá i sostené paisnan ku ainda no tin un propio institushon di Ombudsman pa mucha, ku e propósito pa mehorá di manera duradero e protekshon i promoshon di derechonan di mucha den e region. E inisiativa ta ofresé Kòrsou e posibilidat pa aktua komo un konekshon regional riba e tereno di derechonan di mucha.

E vishon aktual pa loke ta trata e intenshonnan di e ret ta, pa e ret desaroyá su mes gradualmente i bira un organisashon ku outoridat den e arena internashonal riba e tema di derechonan di mucha, kual ta keda rekonosí pa Nashonnan Uní. I tambe pa forma kolaborashon ku otro organisashonnan internashonal i retnan similar.

Ta spera ku e ret lo ta formalmente establese den e di dos mitar di 2026. E kontinuidat di e ret i e balanse regional lo keda garantisá den e estatutonan.

3.3.3 Karta di 16 di yüli 2025 tokante kanselashon di Prueba Final di Enseñansa Primario, *Eindtoets Funderend Onderwijs* (EFO), pa un skol den aña eskolar 2024 - 2025 Di kiko esaki ta trata?

Di kiko esaki ta trata?

Riba 13 di mei 2025, durante atministrashon di Prueba Final di Enseñansa Primario, *Eindtoets Funderend Onderwijs* (EFO), un insidente trágiko a tuma lugá na un skol, kaminda un alumno a fayesé. Esaki tabatin un impakto emoshonal grandi, partikularmente riba e mucha su kompañeronan di klas. Riba konseho di Organisashon di Ehekushon di Kuido Hudisial (departamento di sosten pa víktima), e skol a keda será pa algun dia.

Den e periodo despues di e insidente, a surgi insertidumbre tokante si e EFO lo sigui pa e alumnonan di e skol en kuestion. Riba 11 di yüni 2025, Ministerio di Enseñansa, Siensia, Kultura i Deporte (aki despues yamá: Ministerio di OWCS) a publiká un komunikado di prensa den kual a informá ku, den konsulta ku e direktivanan di skol, a disidí ku e alumnonan di e skol aki no mester a hasi e EFO. Pa e alumnonan aki, e rekomendashon di skol lo konta komo rekomendashon final.

Ombudsman naturalmente a mustra kompreshon pa e desishon aki, teniendo kuenta ku e sirkunstansianan eksepsional i profundamente impaktante den kual e komunidad di skol a haña su mes. Sin embargo, Ombudsman ta konsiderá importante ku derechonan fundamental ta wòrdù salbuardiá kudadosamente asta bou di sirkunstansianan asina. Den e konteksto aki, a surgi e pregunta te ki grado mayor i tutornan di e alumnonan enbolbí a haña oportunidat di partisipá den e proseso di tumamentu di e desishon aki. Partisipashon di mayor i tutornan na nòmber di nan yunan ta un derecho fundamental, ankrá entre otro den e Tratado Internashonal tokante Derechonan di Mucha. P'esei, Ombudsman a pidi Ministerio di OWCS pa duna klaridat tokante e manera i e grado den kual mayor i tutornan a keda konsultá den e proseso pa tuma e desishon aki.

Reakshon di Minister di Enseñansa, Siensia, Kultura i Deporte

Minister di Enseñansa, Siensia, Kultura i Deporte no a reakshoná ainda riba e karta aki.

3.3.4 Rapòrt di 6 di yùni 2025 (number di archivo 20240743) tokante efektivitat di supervishon riba Ordenansa Nashonal ku ta trata sentro di kuido pa mucha na Kòrsou

Di kiko esaki ta trata?

Riba 6 di yùni 2025, Ombudsman a publiká un rapòrt di investigashon tokante efektivitat di supervishon riba kumplimentu ku e Ordenansa Nashonal ku ta trata sentro di kuido di mucha na Kòrsou. E investigashon a keda inisiá a base di señalnan i kehonan di mayor i tutornan tokante posibel defisiensianan den seguridat i kalidat di sentronan pa kuido di mucha, i tambe tokante tratamentu di insidente i kehonan. E investigashon a enfoká riba e manera ku Minister di Enseñansa, Siensia, Kultura i Deporte (aki despues yamá: e Minister di OWCS) a duna kontenido na su tarea legal di supervishon den e periodo 2020–2024.

For di e investigashon a resultá ku e supervishon ehersé den práktika no a kondusí sufisiente na kumplimentu ku e provishonnan legal. Por ehèmpel, a resultá ku na momento di publikashon di e rapòrt ni un sentro di kuido pa mucha registrá ofisialmente tabatin un pèrmit òf eksonerashon bálido, miéntras ku ehekushon struktural di lei tampoko a tuma lugá.

Ademas, a konstatá ku e implementashon di supervishon riba kumplimentu pa parti di Minister di OWCS ta keda influensia pa faktornan tantu interno komo eksterno. Un problema interno importante ta falta di sufisiente personal den Ministerio di Enseñansa, Siensia, Kultura i Deporte pa ehekushon di tareanan di supervishon. Komo problema eksterno, entre otro, a señalá e falta di kontrol pa parti di Ministerio di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa i e echo ku konsehonan di Ministerio di Hustisia (Organisashon di Kuerpo di Bombero di Kòrsou) hopi biaha no ta keda implementá den práktika pa sentronan pa kuido di mucha.

Konklushon

Ombudsman a konkluí ku Minister di OWCS no a tene su mes sufisientemente na e normanan di bon organisashon den e periodo investigá. Ademas, Minister di OWCS no a pone interes di mucha sufisientemente sentral durante e ehekushon di supervishon riba sentronan di kuido pa mucha.

Rekomendashonnan

Ombudsman a duna e Minister di OWCS vários rekomendashon pa mehorá e supervishon riba sentronan di kuido pa mucha. Entre otro, a konsehá pa duna prioridat na ehekushon di e Ordenansa Nashonal ku ta trata sentro di kuido pa mucha i pa registrá esaki eksplísitamente den e maneho di supervishon. Ademas, a rekomendá pa traha akuerdonan konkreto pa loke ta trata kolaborashon ku otro ministerionan ku ta enbolbí den e supervishon. Tambe a mustra e importansia di fortifiká e partisipashon di mayor i tutornan, entre otro dor di obligá sentronan di kuido pa mucha pa tin proseduranan di keho efektivu.

Reakshon di Minister di Enseñansa, Siensia, Kultura i Deporte

Minister di OWCS a informá Ombudsman, pa medio di un karta fechá 10 di yùni 2025, ku e rekomendashonnan lo keda studiá den kolaborashon ku e departamentonan di maneho i otro partnernan envolví. Despues di finalisashon di esaki, e Minister lo informá Ombudsman tokante eventual pasonan ku lo keda tumá.

3.3.5 Rapòrt di 17 di desèmber 2025 (number di archivo 20240650) tokante tratamentu di keho pa un sentro di kuido pa mucha despues di un insidente ku un mucha

Di kiko esaki ta trata?

Un mucha a sufri daño físiko despues di un kaida riba e plenchi kaminda ta hunga, na un sentro di kuido pa mucha privá (aki despues yamá: e skol) kaminda e tabata keda. E mucha a keda hospitalisá i a keda den hòspital pa algun luna. Despues a resultá ku ela sufri leshonnan permanente. Mama di e mucha a entregá un keho na e skol despues di e insidente. E skol a laga un ofisina di investigashon eksterno ku tabata dirigí pa un miembro di su mesun direktiva trata i atendé e keho. E instansia eksterno a deklará e keho di e mama komo infundá.

E mama no a bai di akuerdo ku e resultado di e tratamentu di e keho, specialmente pasobra e tabata di opinion ku e proseso ku a resultá den e desishon ei no tabata imparsial. P'esei, ela entregá un keho na Ombudsman. E keho aki tabatin relashon ku e pregunta si e manera ku e keho a keda tratá pa parti di e skol tabata kuadra ku e eksigensianan di maneho di keho kuidadoso i korekto.

Konklushon

Den e rapòrt, Ombudsman a konkluí ku tratamentu interno di keho, na promé instante, ta keda realisá pa e instansia kual tin un keho, a ménos ku a akordá algu otro. E echo ku den e kaso aki a usa un partido eksterno ku tin relashon ku un miembro di e direktiva di e skol, no ta hasi e tratamentu di keho outomátikamente inadekuá. Basá riba e informashon disponibel, no por a determiná ku e tratamentu di e keho pa parti di e skol no tabata adekuá.

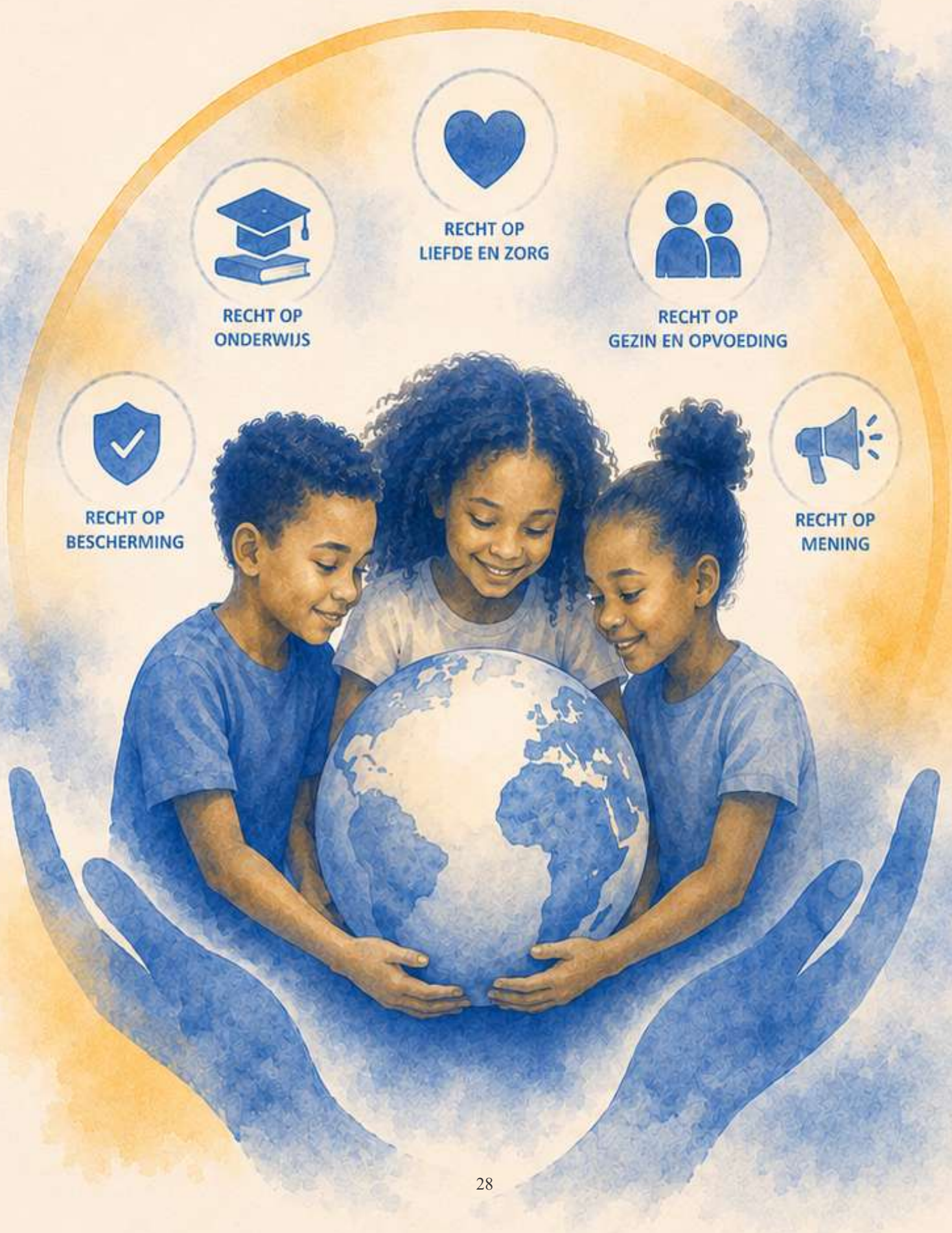
Sin embargo, Ombudsman a konstatá ku e diseño di e plenchi kaminda e insidente a tuma lugá no tabata kumpli ku e eksigensianan legal di e Ordenansa Nashonal ku ta trata sentro di kuido di mucha na Kòrsou. E área pafó tabata konsistí di un superfisie duru i, na momento di e insidente, no tabata tin protekshon adekuá kontra kaida. Esaki no ta di akuerdo ku protekshon di interes di e mucha.

Rekomendashon

Ombudsman a konkluí ku e petishon ta infundá pa loke ta trata e tratamentu di e keho pa parti di e skol. Alabes, a konstatá ku e skol no a kumpli ku e regulashonnan di seguridat legal pa ku e plenchi. P'esei, Ombudsman a rekomendá e skol pa, den un término di ocho (8) siman despues di fecha di e rapòrt, tuma medidanan adekuá pa mehorá e seguridat di e plenchi, inkluyendo instalashon di protekshon adekuá kontra kaida.

Reakshon di e skol

E skol no a reakshoná ainda riba e rapòrt di Ombudsman.

RECHT OP
LIEFDE EN ZORG

RECHT OP
GEZIN EN OPVOEDING

RECHT OP
MENING

RECHT OP
BESCHERMING

RECHT OP
ONDERWIJS

3.3.6 Estado aktual di dos investigashon pa loke ta trata derechonan di mucha

Den e Rapòrt Anual 2024 di Ombudsman a anunsiá i a inisiá dos investigashon importante, esta evaluashon inisial di maltrato di menor di edat na Kòrsou i e investigashon tokante kumplimentu ku e Tratado Internashonal tokante Derechonan di Mucha pa instansianan hubenil na Kòrsou. Tabatin intenshon pa finalisá e investigashonnan aki den e aña di referensia 2025. Sin embargo, konsiderando e magnitud i kompleksidat di tur dos investigashon, e ehekushon a eksperensiá retraso.

E datonan nesesario ya a keda kolektá i e instansianan enbolbí a duna nan kolaborashon. Konsekuentemente, e investigashonnan en kuestion ta den un fase avansá i tur dos lo keda publiká den aña 2026.

KAPÍTULO

4

Maneho operashonal di Ofisina di Ombudsman

4.1 Introdukshon

E Ordenansa Nashonal ku ta trata Ombudsman ta stipulá den artíkulo 10 ku Ombudsman ta haña sosten den su trabounan pa un ofisina. E manera di traha i organisashon di e ofisina aki ta keda determiná independientemente pa Ombudsman. E trabounan di sosten i otro asuntunan relashoná ku Ombudsman ta deliniá den e kapítulo aki.

4.2 Un bista riba situashon finansiero

Pa e aña presupuestario 2025, Parlamento di Kòrsou originalmente a pone un presupuesto di Cg. 5.556.284,00 na disposishon di Ombudsman. Despues di un kambio den presupuesto, e kantidat aki a keda fihá na Cg. 5.552.784,00.⁵

4.3 Asuntunan di personal

Durante e aña di referensia a yena e siguiente vakaturanan:

- empleado ku ta trata keho (1 fte)
- spesialisista di komunikashon (1 fte)

4.4 Adopshon di Kódigo di Kondukta 2025

Un di e tareanan legal prinsipal di Ombudsman ta di evaluá e debilidatnan den kondukta di órganonan gubernamental. Di akuerdo ku e intenshon di e legislador, Ombudsman mes ta duna mas kontenido na e konsepto di “aktua korektamente”.

Den 2025, e kuadro di evaluashon pa hasi e trabounan aki a keda aktualisá ku adopshon di e Kódigo di Kondukta 2025 ⁶. E kódigo aki ta kontené e normanan di kondukta ku ta keda apliká den evaluashon di e manera di aktua di órganonan gubernamental. E aktualisashon aki tabata dirigí riba klarifikashon i fortalese di e kuadro di normanan eksistente. Den e proseso aki, algun di e normanan a keda kombiná pa evitá ku tin normanan ku ta aparesé dos biaha i otro a keda formulá di un manera mas skèrpi pa mehorá nan aplikabilidat i konsistensia den práktika. No a introdusí normanan di kondukta nobo.

Publikashon di e kódigo via e wèpsait ta kontribuí na transparensia pa loke ta trata e trabounan di Ombudsman i e manera ku esakinan ta keda ehersé.

⁵ Den e anekso por haña un bista completo.

⁶ E Kódigo di Kondukta 2025 a keda agregá komo anekso na e rapòrt anual aki.

4.5 Seshonnan di informashon

Den e aña di referensia a duna vários seshon di informashon tokante e tareanan prinsipal di Ombudsman. E seshonnan aki tabata dirigí, entre otro, na funshonarionan públiko, menornan di edat i otro interesadonan. Bon informashon tokante e trabounan di Ombudsman ta kontribuí na un uso mas efektivu di su kompetensianan i ta oumentá e visibilidat di e institushon.

4.6 Protokòlnan di kolaborashon

Den e aña di referensia, Ombudsman a firma dos protokòl di kolaborashon importante. Dia 12 di mei 2025, Ombudsman a firma un protokòl di koperashon bilateral ku e Ombudsman di Ontario (Canada) na Maroko, durante un reunion di direktiva di e Institushon Internashonal di Ombudsman. E protokòl aki tin komo meta pa formalisá e kolaborashon i sosten mutuo entre tur dos institushon.

Ademas, dia 20 di òktober 2025, Ombudsman a firma un protokòl di kolaborashon multilateral ku Ombudsman di Aruba, e Ombudsman Nashonal di Hulanda i Ombudsman di Sint Maarten. Ku firmamentu di e protokòl aki, e kolaborashon eksistente entre e institushonnan aki a keda formalisá mas.

4.7 Tayer tokante Leinan di Imigrashon

Ombudsman di Kòrsou a organisá un tayer tokante desaroyonan aktual den leinan di imigrashon riba djabièrnè 3 di òktober 2025. E tayer tabata destiná spesífikamente pa profeshonalnan ku den nan trabou ta trata direktamente òf indirektamente ku asuntunan relashoná ku leinan di imigrashon.

Durante e tayer, artíkulo 3 (prohibishon di tortura i trato òf kastigu inhumano òf denigrante) i artíkulo 8 (derecho riba rèspèt pa bida privá y familiar) di e Tratado Europeo pa protekshon di Derechonan Humano, Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens, tabata e enfoke sentral.

E tayer a keda duná pa mr. dr. J.Th. Drop, miembro di e Konseho di Estado den e Departamento di hurisdikshon atministrativo di e Konseho di Estado.

4.8 Konsulta ku Alto Kolegionan di Estado

Riba 4 di desèmber 2025 a tuma lugá un konsulta na Ofisina di Ombudsman di Kòrsou entre Ombudsman, Vise-Presidente di Konseho di Konsulta di Kòrsou, Sra. Lizanne Dindial, i Presidente di Kontrolaria General di Kòrsou, Sr. Joël Felida.

E konsulta a enfoká riba fortifikashon di kolaborashon mutuo i a enfatisá e importansia di órganonan independiente di supervishon i konseho den konstitushonal di Kòrsou.

E tres Alto Kolegionan di Estado a akordá pa intensifiká nan kolaborashon den e periodo benidero, ku e meta pa kontribuí mas na fortifikashon di kalidat di gobièrnu, legishon i supervishon finansiero na Kòrsou.

Portret danki pa Parlamentu di Kòrsou.

4.9 Funshonnan ku Ombudsman a okupá pafó di su ofisina

Na aña 2025, Ombudsman a okupá e siguiente posishonnan banda di su ofisina:

- miembro di Asosiashon di Huristanan Antiano, *Antilliaanse Juristenvereniging*;
- miembro di Asosiashon di Ombudsman den Karibe, *Caribbean Ombudsman Association*;
- miembro i tambe miembro di direktiva di e Instituto Internashonal di Ombudsman, *International Ombudsman Institute* (aki despues yamá: IOI) [funshon den direktiva: Presidente Regional di e Region Karibense i América Latina di IOI];
- miembro (i miembro di direktiva suplente) di e Instituto Latinoamerikano del Ombudsman.
- miembro di direktiva di CAROA Administration Foundation

4.10 Posishon hurídiko di Ombudsman

E kondishonnan sekundario relashoná ku e funshon di Ombudsman, inkluyendo e penshun, no a keda establese den e aña di referensia.

“

Gobièrnu ta aktua korekto
ora e ta kumpli ku e siguiente
normanan:

- komunikashon habrí i kla
- respetuoso
- enbolbí i dediká na buska
solushonnan lihé i adekuá
- honesto i konfiabel

”

Aneksonan

Anekso 1	<i>Venice Principles</i>
Anekso 2	Bista general di rapòrtan i rekomendashonnan pa 2025
Anekso 3	Desishon di Staten tokante adopshon di e profil di Ombudsman pa mucha
Anekso 4	Gastunan di presupuesto 2025
Anekso 5	Kódigo di Kondukta 2025

PRINCIPLES ON THE PROTECTION AND PROMOTION OF THE OMBUDSMAN INSTITUTION ("THE VENICE PRINCIPLES")

European Commission for
Democracy through Law

Council of Europe

Venice Commission

**PRINCIPLES
ON THE PROTECTION
AND PROMOTION
OF THE OMBUDSMAN INSTITUTION
("THE VENICE PRINCIPLES")**

All requests concerning the reproduction
or translation of all or part of this
document should be addressed to the
Directorate of Communication (F-67075
Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).
All other correspondence concerning this
document should be addressed to
The European Commission for Democracy
through Law (Venice Commission)

© Council of Europe, March 2025

Printed at the Council of Europe

**PRINCIPLES
ON THE PROTECTION AND PROMOTION
OF THE OMBUDSMAN INSTITUTION
("the Venice Principles")¹**

**The European Commission for Democracy through Law
("the Venice Commission")**

Noting that there are presently Ombudsman Institutions in more than 140 States, at the national, regional or local level, with different competences;

Recognising that these Institutions have adapted into the legal and political system of the respective States;

Noting that the core principles of the Ombudsman Institution, including independence, objectivity, transparency, fairness and impartiality, may be achieved through a variety of different models;

Emphasising that the Ombudsman is an important element in a State based on democracy, the rule of law, the respect for human rights and fundamental freedoms and good administration;

Emphasising that long-standing constitutional traditions and a mature constitutional and democratic political culture constitute an enabling element to the democratic and legal functioning of the Ombudsman Institution;

Emphasising that the Ombudsman plays an important role in protecting Human Rights Defenders;

Emphasising the importance of national and international co-operation of Ombudsman Institutions and similar institutions;

Recalling that the Ombudsman is an institution taking action independently against maladministration and alleged violations of human rights and fundamental freedoms affecting individuals or legal persons;

1. Adopted by the Venice Commission at its 118th Plenary Session, Venice, 15-16 March 2019.

Endorsed by the Committee of Ministers of the Council of Europe at the 1345th Meeting of the Ministers' Deputies, 2 May 2019; by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, Resolution 2301(2019), 2 October 2019; by the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe, Resolution 451(2019), 30 October 2019.

Stressing that the right to complain to the Ombudsman is an addition to the right of access to justice through the courts;

Stating that governments and parliaments must accept criticism in a transparent system accountable to the people;

Focusing on the commitment of the Ombudsman to call upon parliaments and governments to respect and promote human rights and fundamental freedoms, such a role being of utmost importance especially during periods of hardship and conflicts in society;

Expressing serious concern with the fact that the Ombudsman Institution is at times under different forms of attacks and threats, such as physical or mental coercion, legal actions threatening immunity, suppression reprisal, budgetary cuts and a limitation of its mandate;

Recalling that the Venice Commission, on different occasions, has worked extensively on the role of the Ombudsman;

Referring to the Recommendations of the Committee of Ministers of the Council of Europe R (85) 13 on the institution of the Ombudsman, R (97)14 on the establishment of independent national institutions for the promotion and protection of human rights, R (2000)10 on codes of conduct for public officials, CM/Rec(2007)7 on good administration, CM/Rec(2014)7 on the protection of whistle-blowers and CM/Rec(2016)3 on human rights and business; to the Recommendations of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe 757 (1975) and 1615 (2003) and in particular its Resolution 1959 (2013); as well as to Recommendations 61(1999), 159 (2004), 309(2011) and Resolution 327 (2011) of the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe; to ECRI General Policy Recommendation No. 2: Equality bodies to combat racism and intolerance at national level, adopted on 7 December 2017;

Referring to United Nations General Assembly Resolution 48/134 on the principles relating to the status of national institutions for the promotion and protection of human rights ("the Paris Principles") of 20 December 1993, Resolution 69/168 of 18 December 2014 and Resolution 72/186 of 19 December 2017 on the role of the Ombudsman, mediator and other national human rights institutions in the promotion and protection of human rights, Resolution 72/181 of 19 December 2017 on National institutions for the promotion and protection of human rights, the Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel Inhuman or Degrading

Treatment or Punishment, adopted by the General Assembly on 18 December 2002, the Convention on the Rights of Persons with Disabilities adopted by the General Assembly on 13 December 2006;

After having consulted the United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, the UN Special Rapporteur on the situation of human rights defenders, the Council of Europe Commissioner for Human Rights and the Steering Committee for Human Rights of the Council of Europe (CDDH), the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (OSCE/ODIHR), the European Union Agency for Fundamental Rights, the European Ombudsman of the European Union, the International Ombudsman Institute (IOI), the Association of Mediterranean Ombudsmen (AOM), the Association of Ombudsman and Mediators of the Francophonie (AOMF), the Federation of Ibero-American Ombudsman (FIO), the European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI);

Has, at its 118th Plenary Session (15-16 March 2019), adopted these Principles on the Protection and Promotion of the Ombudsman Institution ("the Venice Principles")

1. Ombudsman Institutions have an important role to play in strengthening democracy, the rule of law, good administration and the protection and promotion of human rights and fundamental freedoms. While there is no standardised model across Council of Europe Member States, the State shall support and protect the Ombudsman Institution and refrain from any action undermining its independence.
2. The Ombudsman Institution, including its mandate, shall be based on a firm legal foundation, preferably at constitutional level, while its characteristics and functions may be further elaborated at the statutory level.
3. The Ombudsman Institution shall be given an appropriately high rank, also reflected in the remuneration of the Ombudsman and in the retirement compensation.
4. The choice of a single or plural Ombudsman model depends on the State organisation, its particularities and needs. The Ombudsman Institution may be organised at different levels and with different competences.

5. States shall adopt models that fully comply with these Principles, strengthen the institution and enhance the level of protection and promotion of human rights and fundamental freedoms in the country.

6. The Ombudsman shall be elected or appointed according to procedures strengthening to the highest possible extent the authority, impartiality, independence and legitimacy of the Institution.

The Ombudsman shall preferably be elected by Parliament by an appropriate qualified majority.

7. The procedure for selection of candidates shall include a public call and be public, transparent, merit based, objective, and provided for by the law.

8. The criteria for being appointed Ombudsman shall be sufficiently broad as to encourage a wide range of suitable candidates. The essential criteria are high moral character, integrity and appropriate professional expertise and experience, including in the field of human rights and fundamental freedoms.

9. The Ombudsman shall not, during his or her term of office, engage in political, administrative or professional activities incompatible with his or her independence or impartiality. The Ombudsman and his or her staff shall be bound by self-regulatory codes of ethics.

10. The term of office of the Ombudsman shall be longer than the mandate of the appointing body. The term of office shall preferably be limited to a single term, with no option for re-election; at any rate, the Ombudsman's mandate shall be renewable only once. The single term shall preferably not be stipulated below seven years.

11. The Ombudsman shall be removed from office only according to an exhaustive list of clear and reasonable conditions established by law. These shall relate solely to the essential criteria of "incapacity" or "inability to perform the functions of office", "misbehaviour" or "misconduct", which shall be narrowly interpreted. The parliamentary majority required for removal – by Parliament itself or by a court on request of Parliament- shall

be equal to, and preferably higher than, the one required for election. The procedure for removal shall be public, transparent and provided for by law.

12. The mandate of the Ombudsman shall cover prevention and correction of maladministration, and the protection and promotion of human rights and fundamental freedoms.

13. The institutional competence of the Ombudsman shall cover public administration at all levels.

The mandate of the Ombudsman shall cover all general interest and public services provided to the public, whether delivered by the State, by the municipalities, by State bodies or by private entities.

The competence of the Ombudsman relating to the judiciary shall be confined to ensuring procedural efficiency and administrative functioning of that system.

14. The Ombudsman shall not be given nor follow any instruction from any authorities.

15. Any individual or legal person, including NGOs, shall have the right to free, unhindered and free of charge access to the Ombudsman, and to file a complaint.

16. The Ombudsman shall have discretionary power, on his or her own initiative or as a result of a complaint, to investigate cases with due regard to available administrative remedies. The Ombudsman shall be entitled to request the co-operation of any individuals or organisations who may be able to assist in his or her investigations. The Ombudsman shall have a legally enforceable right to unrestricted access to all relevant documents, databases and materials, including those which might otherwise be legally privileged or confidential. This includes the right to unhindered access to buildings, institutions and persons, including those deprived of their liberty.

The Ombudsman shall have the power to interview or demand written explanations of officials and authorities and shall, furthermore, give particular attention and protection to whistle-blowers within the public sector.

17. The Ombudsman shall have the power to address individual recommendations to any bodies or institutions within the competence of the Institution. The Ombudsman shall have the legally enforceable right to demand that officials and authorities respond within a reasonable time set by the Ombudsman.

18. In the framework of the monitoring of the implementation at the national level of ratified international instruments relating to human rights and fundamental freedoms and of the harmonisation of national legislation with these instruments, the Ombudsman shall have the power to present, in public, recommendations to Parliament or the Executive, including to amend legislation or to adopt new legislation.

19. Following an investigation, the Ombudsman shall preferably have the power to challenge the constitutionality of laws and regulations or general administrative acts.

The Ombudsman shall preferably be entitled to intervene before relevant adjudicatory bodies and courts.

The official filing of a request to the Ombudsman may have suspensive effect on time-limits to apply to the court, according to the law.

20. The Ombudsman shall report to Parliament on the activities of the Institution at least once a year. In this report, the Ombudsman may inform Parliament on lack of compliance by the public administration. The Ombudsman shall also report on specific issues, as the Ombudsman sees appropriate. The Ombudsman's reports shall be made public. They shall be duly taken into account by the authorities.

This applies also to reports to be given by the Ombudsman appointed by the Executive.

21. Sufficient and independent budgetary resources shall be secured to the Ombudsman institution. The law shall provide that the budgetary allocation of funds to the Ombudsman institution must be adequate to the need to ensure full, independent and effective discharge of its responsibilities and functions. The Ombudsman shall be consulted and shall be asked to present a draft budget for the coming financial year. The adopted budget

for the institution shall not be reduced during the financial year, unless the reduction generally applies to other State institutions. The independent financial audit of the Ombudsman's budget shall take into account only the legality of financial proceedings and not the choice of priorities in the execution of the mandate.

22. The Ombudsman Institution shall have sufficient staff and appropriate structural flexibility. The Institution may include one or more deputies, appointed by the Ombudsman. The Ombudsman shall be able to recruit his or her staff.

23. The Ombudsman, the deputies and the decision-making staff shall be immune from legal process in respect of activities and words, spoken or written, carried out in their official capacity for the Institution (functional immunity). Such functional immunity shall apply also after the Ombudsman, the deputies or the decision-making staff-member leave the Institution.

24. States shall refrain from taking any action aiming at or resulting in the suppression of the Ombudsman Institution or in any hurdles to its effective functioning, and shall effectively protect it from any such threats.

25. These principles shall be read, interpreted and used in order to consolidate and strengthen the Institution of the Ombudsman. Taking into consideration the various types, systems and legal status of Ombudsman Institutions and their staff members, states are encouraged to undertake all necessary actions including constitutional and legislative adjustments so as to provide proper conditions that strengthen and develop the Ombudsman Institutions and their capacity, independence and impartiality in the spirit and in line with the Venice Principles and thus ensure their proper, timely and effective implementation.

The Venice Commission of the Council of Europe

The European Commission for Democracy through Law - better known as the Venice Commission - is the Council of Europe's advisory body on constitutional matters. It is an enlarged agreement, counting 61 members: the 46 Council of Europe member States¹, plus 15 others.²

The Commission assembles, develops and disseminates the constitutional and legal experience of its member States, contributing to a common constitutional heritage.

The role of the Venice Commission is to provide legal advice to its member states and, in particular, to help states wishing to bring their legal and institutional structures into line with European and international law standards in the fields of democracy, human rights and the rule of law.

1. Albania, Andorra, Armenia, Austria, Azerbaijan, Belgium, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Georgia, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, Malta, Republic of Moldova, Monaco, Montenegro, Netherlands, North Macedonia, Norway, Poland, Portugal, Romania, Serbia, Spain, Slovakia, Slovenia, San Marino, Sweden, Switzerland, Türkiye, Ukraine, United Kingdom.

2. Algeria, Brazil, Canada, Chile, Costa Rica, Israel, Kazakhstan, Kosovo, Kyrgyzstan, Mexico, Morocco, Peru, Republic of Korea, Tunisia, USA.

Four States have an Observer status: Argentina, Holy See, Japan, Uruguay.

FOR MORE INFORMATION PLEASE CONTACT:

Venice Commission
Council of Europe - DGI
F 67075 Strasbourg - France
E-mail: venice@coe.int

www.venice.coe.int

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 46 member states, including all members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European Convention on Human Rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.

#	Number di archivo	Deskripsyon	Órgano gubernamental/Instansia	Rekomendashonnan	Reakshon di e órgano gubernamental/instansia	Norman di kondukta ku a faya kuné
1	20230374	Investigashon di propio inisiativa di Ombudsman tokante e manera ku Ministerio di Transporte, Tráfiko i Planifikashon Urbano (akti despues yama: Ministerio di VVRP) ta trata kehonan di siudadanonan ku ta relashoná ku e manera ku den praktika ta entrega tereno di gobièrnu pa konstruksion di kas. E investigashon aki ta kubri e periodo di 1 di yanuari 2020 te ku 31 di desèmber 2024.	Ministerio di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano	Ombudsman a konklui ku e tratamentu di kehonan pa parti di Ministerio di VVRP no ta adekuá i mester keda mehorá. E responsabilidad final pa esaki ta di e Minister di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano. Den e konteksto aki a hasi vários rekomendashon, entre otro: 1. fortifiká e posishon di oficina di kehonan di Ministerio di VVRP 2. realisá un evaluashon interno tokante tratamentu di kehonan 3. reformá e manera di mira kehonan di siudadanonan i e kultura di trabou di e ministerio 4. trata kehonan ku un enfoké humano komo punto di salida	Ningun reakshon	-
2	20240737	Petishonario a pidi Ombudsman riba 16 di sèptèmber 2024 pa evaluá un kondukta ku por keda atribui na e Minister di Finansa. Petishonario ta traha komo funshonario na Ministerio di Finansa. Ministerio di Finansa a disidi pa nenga e petishonario aksepto na su trabou i pa suspendé na bienestar di e servisio. Maske e echo ku a nenga e petishonario aksepto a keda anulá pa korte di administrashon i e suspenshon ya a kaba, e petishonario no a keda permití pa bolbe na su trabou. E ta keha esensialmente ku nunka e no a risbi un kontesta supstansial riba su petishonnan ripití na Gobièrnu di Kòrsou, entregá via Ministerio di Finansa, pa e por reanudá su tareanan.	Ministerio di Finansa	Ombudsman a konklui den e kaso aki ku e manera di aktua ku a keda investigá no tabata adekuá. A rekomendá e Minister di Finansa pa kontestá, por eskrito i ku motivashon adekuá, e petishon pa reanudá trabou ku e petishonario a entregá, den un término di ocho siman despues di fecha di e rapòrt.	Ningun reakshon	Aktua efisientemente i transparentemente
3	20240743	Basá riba vários incidente ku a tuma lugá na diferente sentronan di kuido pa mucha, Ombudsman a disidi pa inisiá un investigashon di propio inisiativa tokante efektividat di supervishon riba kumplimentu ku e Ordenansa Nashonal ku ta trata sentro di kuido di mucha na Kòrsou. E enfoké prinsipal ta riba e grado den kua e supervishon di gobièrnu ta kontribui sufisientemente na seguridat di menornan di edad ku ta keda na sentronan di kuido pa mucha. E investigashon aki ta kubri e periodo di 1 di yanuari 2020 te ku 31 di desèmber 2024.	Ministerio di Enseñansa, Siensia, Kultura & Deporte	Ombudsman a konklui ku e supervishon di gobièrnu mester keda mehorá i a rekomendá e Minister di OWCS pa, den kuater luna despues di fecha di e rapòrt, tuma e siguiente pasonan: 1. duna prioridat na kontrol i adaptá maneño di supervishon 2. komuniká na tempu i di un manera kla ku sentronan di kuido pa mucha 3. hasi akuerdonan kla tokante kolaborashon interministerial 4. fortifiká partisipashon di mayor i tutoran 5. modernisá método di supervishon 6. realisá un evaluashon integral di e Ordenansa Nashonal ku ta trata sentro di kuido pa mucha	Reakshon risibí	-
4	20240587	Petishonario a pidi Ombudsman riba 2 di sèptèmber 2024 pa evaluá si e manera di aktua di dos empleado di Ministerio di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa (akti despues yama: Ministerio di GMN) ta korekto. Petishonario ta keha ku e empleadonan aki desde kuminsamentu di 2022 no a garantisé e pago completo pa trabounan ku ela realisá pa e ministerio den e periodo di 17 di novèmber 2021 te ku 20 di yanuari 2022.	Ministerio di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa	Ombudsman a konklui ku e manera di aktua ku a keda investigá tabata parsialmente inadekuá i a rekomendá Ministerio di GMN pa atendé e kehonan di e petishonario di forma supstansial. Ademas, Ministerio di GMN mester, den konsulta ku Ministerio di BPD, garantisá pago completo di e salario den un término di seis siman despues di fecha di e rapòrt pa e trabounan realisá den e periodo di 17 di novèmber 2021 te ku 20 di yanuari 2022.	Ningun reakshon	Efisiensia
5	20241023	Petishonario a pidi Ombudsman riba 19 di novèmber 2024 pa evaluá un kondukta ku por keda atribui na e Minister di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa (akti despues yama: e Minister di GMN). Petishonario ta alegá ku Inspeksion pa Salú Públiko (Inspeksion) no a tuma un desishon riba su keho di 17 di yuli 2019. Den dje, e ta keha – en korto – tokante e realisashon negligente di un operashon mèdiko dor di un siruhano riba 27 di yuni 2017, i tokante e kuido insufisiente ku e mesun siruhano a prové despues di e operashon. Petishonario ta alegá ku ela sufri daño físiko permanente komo resultado di e manera di aktua di e siruhano aki.	Ministerio di Salubridat Públiko, Medio Ambiente i Naturalesa	Ombudsman a konklui ku e manera di aktua ku a keda investigá no tabata adekuá. E kehonan di e petishonario mester keda kontestá ainda. Den e konteksto aki – tambe segun artíkulo 2, insiso lid, di e Ordenansa Nashonal ku ta trata Inspeksion pa Salú Públiko (P.B. 2016, no. 26) – Ombudsman a rekomendá Minister di GMN pa instruí Inspeksion pa, den un término di seis siman despues di fecha di e rapòrt, kontestá e keho di e petishonario di 17 di yuli 2019 di un manera supstansial. Ademas, Ombudsman a pone na Minister di GMN su atenshon ku e empleadonan di e organisashonnan i instansianan ku ta kai bou di su responsabilidad ta obligá pa duna siudadanonan informashon na tempu i adekuá pa loke ta trata nan kasonan andando	Ningun reakshon	Aktua efisientemente i atende korektaamente

#	Number di archivo	Deskripshon	Órgano gubernamental/Instansia	Rekomendashonnan	Reakshon di e òrgano gubernamental/instansia	Normanan di kondukta ku a faya kun'é
6	20250025	Petishonario a pidi Ombudsman riba 16 di yanüari 2025 pa inisiá un investigashon tokante kondukta ku por keda atribui na e Minister di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano (aki despues yamá: e Minister di VVRP). Petishonario ta keha —den korto— ku te ku awor e no a risibi ningun reakshon di Organisashon Ehekutor (UO ROP) riba e formulario di notifikashon ku ela entregá riba 20 di novèmber 2024. Den e formulario ei, a pidi pa eheresé supervishon riba trabounan di konstruksion ku ta tuma lugá na XXXX XXXX YY i pa investigá si pa esaki a otorgá un pèrmit di konstruksion.	Ministerio di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano	Ombudsman a konklui ku e manera di aktua ku a keda investigá no tabata adekuá. Den e kaso aki, a rekomendá e Minister di VVRP pa tuma un desishon ainda riba e formulario di notifikashon ku e petishonario a entregá na novèmber 2024 na UO ROP. Koniderando ku ya a realisá algun investigashon pa parti di UO ROP, Ombudsman ta konsiderá un término di kuater siman despues di fecha di e raport rasonabel pa finalisá e asunto aki. Ademas, Ombudsman a pone na Minister di VVRP su atenshon ku e empleadonan di e organisashonnan i instansianan ku ta kai bou di su responsabilidad ta obligá pa duna siudadanonan informashon na tempu i adekuá pa loko ta trata nan kasonan andando.	Ningun reakshon	Aktua efisientemente, transparentemente i konfiablamente
7	20250170	Un partido polítiko a pidi Ombudsman riba 20 di febrüari 2025 pa investigá si e manera di aktua di Konseho Elektoral Kòrsou (ERC) tabata korekto. E partido ta alegá —den korto— ku e no ta di akuerdo ku e desishon di 5 di febrüari 2025 di ERC riba su keho di 4 di febrüari 2025. Den e konteksto aki, e partido ta alegá, entre otro, ku ERC no a trata tur e argumentonan ku a keda presentá i ku e desishon riba e keho a keda entregá muchu lat.	Konseho Supremo Elektoral	Den e kaso aki, Ombudsman a konklui ku Konseho Supremo Elektoral no a aktua indebidamente. Sinembargo, ERC no a logra establese i publiká un prosedura formal di keho, di akuerdo ku artíkulo 28, insíto 5, di Lei di Konseho Supremo Elektoral. Ombudsman a rekomendá ERC pa establese e prosedura aki den un término di seis luna despues di fecha di e raport.	Ningun reakshon	Ningun
8	20220721	Petishonario a pidi Ombudsman, mediante un petishon di 31 di mart 2023, risibi pa Ombudsman riba 10 di mei 2023, pa evaluá e manera di aktua di e Minister di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano (aki despues yamá: e Minister di VVRP). Petishonario ta alegá —den korto— ku te ku awor e no a risibi ningun reakshon di e Minister di VVRP riba su korta di 23 di desèmber 2022. Den e korta ei, e ta keha tokante opstakulonan konsiderabel na momento di haña akceso na su kas, esakinan a keda kousá pa trabounan den e barío pa instalashon di asina e yamá “community mailboxes”.	Ministerio di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano	Ombudsman a konklui ku e manera di aktua ku a keda investigá no tabata adekuá i a duna e siguiente rekomendashonnan na Minister di VVRP: I. Kontestá ainda, por eskrito i den un término di kuater siman despues di fecha di e raport, e korta di 23 di desèmber 2022 di e petishonario. II. kumpli ku e promesa hasi durante e oudensia di 12 di febrüari 2025 pa kita e fundeshi instalá den e kaya en kuestion, pa eliminá e opstakulo den akceso na e tereno di e petishonario. III. imponé na empleadonan di organisashonnan ehekutor i instansianan bou di su responsabilidad e obligashon pa proveé siudadanonan ku informashon tokante progreso di nan asuntunan andando, na tempu i di un manera adekuá.	Ningun reakshon	Aktua efisientemente, transparentemente i konfiablamente
9	20240475	Petishonario a pidi Ombudsman riba 26 di mei 2024 pa evaluá un kondukta ku por keda atribui na Minister di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano (VVRP). Petishonario ta alegá ku e no a risibi ningun reakshon riba su petishon pa kompensashon ku ela entregá riba 16 di oktober 2023 via e ofisina di kehonan di Ministerio di VVRP. E petishon pa kompensashon a surgi despues ku un palu a kai riba su outo riba 9 di yuni 2023 miéntras e tabata kore riba Schottegatweg Oost serka di Mensing’s Caminada.	Ministerio di Tráfiko, Transporte i Planifikashon Urbano	Ombudsman a konklui ku e manera di aktua ku a keda investigá no tabata adekuá. A hasi e siguiente rekomendashonnan na e Minister di VVRP: I. tuma un desishon por eskrito i ku motivashon adekuá riba e petishon pa kompensashon di 16 di oktober 2023 den un término di kuater siman despues di fecha di e raport. II. imponé na empleadonan di organisashonnan ehekutor i otro instansianan bou di su responsabilidad e obligashon pa proveé siudadanonan ku informashon tokante progreso di nan asuntunan andando, na tempu i di un manera adekuá.	Ningun reakshon	Aktua efisientemente i transparentemente

#	Number di archivo	Deskripsjon	Órgano gubernamental/Instansia	Rekomendashonnan	Reakshon di e órgano gubernamental/Instansia	Normanan di kondukta ku a faya kun'é
10	20250143	Petishonario a pidi Ombudsman riba 18 di febrüari 2025 pa evaluá si e manera aktua di e Minister di Finansa tabata korekto. Petishonario ta alegá —den korto— ku ainda e no a risibí ningun reakshon riba su karta di 12 di oktober 2022. Ku a keda registrá serka gobièrnu bou di ponòmmer 2018/YYYY. Den e karta ei, e petishonario ta pidi Minister di Finansa pa integrá, ku forsa retroaktivo, e gratifikashon ku ela risibí den periodo di 2005 te ku 2010, na momentu ku e tabata den servisio aktivo, na su salario báiko.	Ministerio di Finansa	Ombudsman a konklui ku e manera di aktua ku a keda investigá no tabata adekuá. Ombudsman a rekomendá e Minister di OWCS pa, despues di konsulta ku e Minister di Finansa, den un término di ocho siman despues di fecha di e rapòrt, tuma un desishon riba e petishon di 12 di oktober 2022.	Ningun reakshon	Aktua efisientemente i transparentemente
11	20240650	Petishonario a pidi Ombudsman riba 5 di ougùstus 2024 pa investigá un posibel violashon di derechonan di su yu (aki despues yamá: e mucha) pa un sentro di kuido pa mucha (aki despues yamá: e skol). Segun e petishonario, e skol —den korto— no a trata su keho tokante un insidente ku a tuma lugá riba 22 di mei 2024 i den kua e mucha tabata embolvi, di manera korekto. Petishonario ta di opinion, entre otro, ku e reakshon di e skol riba su keho no a keda formá di un manera imparisial.	Een kinderdagverblijf	Ombudsman a konklui ku tratamentu di e keho pa parti di e skol tabata adekuá. Sin embargo, Ombudsman a rekomendá e skol pa, tumando na konsiderashon artíkulo 18 di e Ordenansa Nashonal ku ta trata kinderopvang kòrsou i interes di e mucha, pa den un término di ocho siman despues di fecha di e rapòrt, tuma medidanan adekuá pa mehorá seguridat di e plèntchi, inkluyendo instalashon di protekshon adekuá kontra kaida.	Ningun reakshon	-
12	20240791	Un grupo di funshonario di polis (aki despues yamá: petishonarianan) a pidi Ombudsman riba 17 di sèptèmber 2024 pa inisiá un investigashon tokante e e manera di aktua di Minister di Hustisia. Petishonarianan ta alegá —den korto— ku te awor nan no a risibí ningun reakshon di e Minister di Hustisia riba nan karta di 2 di mart 2023, den kua nan a pidi, via e Komandante di Kuierpo Polisial di Kòrsou, pa re-deskribi i re-evaluá nan funshon.	Ministerio di Hustisia	Ombudsman a konklui ku falta di reakshon di Minister di Hustisia riba e karta di e petishonarianan no tabata adekuá. Ombudsman a rekomendá Minister di Hustisia pa, mas tardá diesdos siman despues di fecha di e rapòrt, duna kontesta por eskrito riba e petishon di 2 di mart 2023, tumando den konsiderashon e akuerdonan hasi durante e oudiensi.	Ningun reakshon	Aktua efisientemente i konfiablenente
13	20241010	Petishonario a entregá un petishon riba 18 di novèmber 2024 na Ombudsman pa evaluá dos kondukta ku por keda atribuí na e Minister di Desarojo Sosial, Labor i Bienestar (aki despues yamá: e Minister di SOAW). Petishonario ta alegá —den korto— ku empleadonan di Sektor Labor di Ministerio di SOAW no a trata su petishon pa tratamentu di su retiro den korte di manera kuldadoso ni ku e efisiensia nesesario. Ademas, e ta alegá ku Sektor di Labor sin motibu a nenga di dun'e asistensia legal gratuito (KRB), pa someté e manera di aktua di e empleadonan ku posiblemente lo no ta adekuá, na un hues.	Ministerio di Desarojo Sosial, Labor i Bienestar	Den e kaso aki, Ombudsman a konklui ku mayoria di e aktonan investigá no tabata adekuá. Ombudsman a rekomendá Minister di SOAW pa: I. garantisá ku riba petishonnan pa asistensia legal gratuito semper ta tuma un desishon por eskrito i debidamente motivá, ku mension di e medionan legal disponibel i término nan, sin importá e resultado di e petishon. II. pone e rechaso di e petishon pa asistensia legal gratuito ku ta dirigi riba e manera di aktua posiblemente no adekuá di empleadonan di Sektor Labor, por eskrito, debidamente motivá i di un forma apelábel, mensionando e posibel medionan legal i término nan pa apelá, den un término di seis siman despues di fecha di e rapòrt. III. establecé, pa mas tardá kuater luna despues di fecha di e rapòrt, maneho adishonal por eskrito pa tratamentu di petishonnan pa asistensia legal gratuito den situashonnan kaminda siudadanonan vulnerabel kier presentá e manera di aktua di gobièrnu mes na un hues independiente, ku atenshon eksplisito pa, entre otro, e eksigensia di un evaluashon kuldadoso i ku bista riba e sirkunstansianan individual di e kaso.	Ningun reakshon	Duna informashon korekto i fair play

#	Number di archivo	Deskripsjon	Órgano gubernamental/Instansia	Rekomendashonnan	Reakshon di e órgano gubernamental/Instansia	Normanan di kondukta ku a faya kun'é
14	20240979	Riba 12 di novèmber 2024, petishonario a pidi Ombudsman pa investiga si e manera di aktua di Minister di Hustisia tabata korekto. Petishonario ta alegá – den korto – ku te ku awor e no a risibi ningun reakshon riba su karta di 22 di desèmber 2023. Ku eia manda na Minister di Hustisia, den kua eia rekordá e minister riba implementashon di e desishon di Tribunal di Asuntunan di Servisio Sivil di Kòrsou di 23 di mei 2022.	Ministerio di Hustisia	Ombudsman a konklui ku e falta di reakshon riba e karta di e petishonario, asina nenga efektivamente di implementá e desishon di korte administrativo, tabata inkorekto. A rekomendá Minister di Hustisia pa den un término di ocho siman despues di fecha di e rapòrt, kontestá e karta di 22 di desèmber 2023 di e petishonario teniendo den konsiderashon e rapòrt aki.	Ningun reakshon	Aktua efisientemente i duna informashon korektamente
15	20240169	Petishonario a pidi Ombudsman riba 19 di yuni 2025 pa inisiá un investigashon pa evaluá un kondukta ku por keda atribuí na e Ministerio di Transporte, Tráfiko i Planifikashon Urbano (VVRP). Petishonario ta alegá – den korto – ku te ku awor e no a risibi ningun reakshon di e Organisashon Ehekutor (UO OW) riba su kehonan tokante molèster di awa di riol i mal hóló den su bario. Petishonario ta alegá ademas ku pa hopi aña no a realisá ningun mantenshon struktural pa parti di gobièrnu riba e sistema di drenaje di awa.	Ministerio di Tráfiko, Transporte i Planifikashon	Den e kaso aki, Ombudsman a konklui ku e manera di aktua ku a keda investigá no tabata adekuá. A rekomendá Minister di VVRP pa informá e petishonario por eskrito, den un término di seis siman despues di fecha di e rapòrt, tokante e manera ku su diferente kehonan a keda tratá of lo keda atendé.	Ningun reakshon	Aktua transparentemente i duna informashon korektamente

PROFIEL KINDEROMBUDSMAN

De Landsverordening kinderombudsman [P.B. 2020, no. 128] is op 20 november 2020 bij landsbesluit van de 20ste november 2020, no.20/1705 [P.B. 2020, no. 129] in werking getreden. Hierdoor is de wettelijke verplichting ontstaan om een ombudsman-plaatsvervanger aan te wijzen die het ambt van Kinderombudsman zal moeten uitoefenen. De werving en selectie van de kandidaten die aan de Staten van Curaçao zullen worden voorgelegd voor benoeming in het ambt van Kinderombudsman, geschiedt door de Ombudsman van Curaçao, overeenkomstig de bepalingen van de Landsverordening ombudsman [A.B. 2010, no. 87] zoals gewijzigd bij de Landsverordening kinderombudsman].

Als onderdeel van een Hoog College van Staat wordt van de Kinderombudsman een zelfstandige uitvoering verwacht van minstens de volgende taken:

- het geven van voorlichting en informatie over rechten van jeugdigen;
- het gevraagd en ongevraagd advies geven aan de regering en aan de Staten over respectievelijk wetgeving die en beleid dat de rechten van jeugdigen raken;
- het instellen van onderzoek naar de eerbiediging van de rechten van jeugdigen;
- het houden van toezicht op de wijze waarop klachten van jeugdigen of hun wettelijke vertegenwoordigers door de daartoe bevoegde bestuursorganen of privaatrechtelijke organisaties worden behandeld.

Functie-eisen

De Kinderombudsman bevordert de eerbiediging van de rechten van jeugdigen door bestuursorganen en privaatrechtelijke organisaties. Hierbij houdt de Kinderombudsman expliciet rekening met het belang en de mening van de jeugdige die in staat is om een eigen mening te vormen. Vanzelfsprekend onderhoudt de Kinderombudsman contact met de wettelijke vertegenwoordiger(s) van jeugdigen, en verder met alle stakeholders die op de een of andere manier betrokken zijn bij de behartiging van de belangen van jeugdigen. Als een gezaghebbende deskundige op het gebied van kinderrechten, levert de Kinderombudsman een onafhankelijke bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind [IVRK] in de Curaçaose gemeenschap. Om het ambt van Kinderombudsman uit te kunnen oefenen, voldoet de kandidaat tenminste aan de volgende functie-eisen:

- een afgeronde academische opleiding [een rechtenstudie is een pre];
- ruime en gedegen kennis van kinderrechten;
- oprechte motivatie voor de inhoud van het werk van Kinderombudsman;
- gedegen kennis van de lokale sociale, politieke, culturele en bestuurlijke verhoudingen en ontwikkelingen;
- sterk ontwikkeld analytisch vermogen;

- uitgebreide ervaring met het doen van onderzoek;
- aantoonbare managementervaring en managementvaardigheden;
- onpartijdig en onafhankelijk;
- onbesproken en onberispelijke persoonlijke reputatie;
- diplomatieke houding;
- bruggenbouwer;
- teamspeler;
- oplossingsgerichte instelling;
- stressbestendig;
- uitstekend ontwikkelde sociale- en communicatieve vaardigheden;
- goede mondelinge en schriftelijke beheersing van de officiële talen van Curaçao [beheersing van de Spaanse taal is een pre].

Aneksa 4: Gastunan di presupuesto 2025

26-05-2026 10:32:38
Page - 1

R5883001 + Budgetuitputting
AP0004 per dienst
SAOMATH Vanaf 1 januari t/m 31 Periode 14 2025

Beschrijving	Oorspronkelijk budget	Begrotingswijziging	Totaal budget	Werkelijke inkomsten/uitgaven	Openstaande verplichtingen	Totale uitputting	Restant budget
10 Staatsorganen en ov.Alg.Org.							
02 Algemeen beheer Staatsorganen							
100203 Ombudsman							
4211 Salarissen,Lonen&Bezoldiging	758.000,00	76.394,00	834.394,00	834.393,93		834.393,93	,07
4212 Overwerk	7.700,00	7.700,00-					
4213 Kindertoelage		3.680,00	3.680,00	3.240,00		3.240,00	440,00
4214 Vakantietoelage	45.500,00	14.607,00	60.107,00	59.974,91		59.974,91	132,09
4216 Over. Uitg.Salarissen&Lonen	485.000,00	463.720,00-	21.280,00	10.639,88		10.639,88	10.640,12
4221 Afdracht AOV//AWW	84.000,00	14.864,00-	69.136,00	69.136,39		69.136,39	,39-
4222 Afdracht AVBZ	4.100,00	236,00	4.336,00	4.256,37		4.256,37	79,63
4225 APNA Pensioenbijdragen	91.000,00	14.758,00	105.758,00	105.757,89		105.757,89	,11
4229 Afdracht BVZ premie	73.000,00	1.943,00	74.943,00	74.942,63		74.942,63	,37
4321 Inhuur van Personeel	259.000,00	106.500,00-	152.500,00	152.446,37		152.446,37	53,63
4322 Kosten Rechtsbijstand	75.000,00	75.000,00-					
4323 Kosten Vertaling&Vertolking	8.000,00	2.000,00-	6.000,00	5.296,96		5.296,96	703,04
4324 Stag. Vrijw. & Vakantiejobs	12.000,00	4.000,00-	8.000,00	7.460,00		7.460,00	540,00
4331 Werving Personeel	50.000,00	50.000,00-					
4332 Uitzending & Detachering		24.500,00-	24.500,00-				24.500,00-
4334 Opleiding & Training	85.000,00	37.000,00-	48.000,00	47.830,79		47.830,79	169,21
4337 Vervoer	25.400,00	22.500,00-	2.900,00	3.780,00		3.780,00	880,00-
4338 Vergaderkosten&Presentiegeld	45.000,00	28.000,00-	17.000,00	16.916,24		16.916,24	83,76
4339 Representatie&Voorlichting	250.000,00	70.000,00-	180.000,00	174.671,46	6.442,05	181.113,51	1.113,51-
4341 Vervoer, Reis&Verblijfkosten	75.000,00	30.000,00	105.000,00	104.780,14		104.780,14	219,86
4352 Onderhoud Gebouwen&Terreinen	900.000,00	559.500,00	1.459.500,00	1.458.386,11		1.458.386,11	1.113,89
4353 Verz. & Belast. Huisvesting	40.000,00	16.000,00-	24.000,00	22.102,42		22.102,42	1.897,58
4354 Verbruik Nutsvoorzieningen	84.000,00	16.200,00	100.200,00	99.247,62		99.247,62	952,38
4355 Huur Duurzame Roerende Goed.	6.800,00	2.500,00-	4.300,00	3.667,16	246,98	3.914,14	385,86
4356 Onderhoud Duurz.Roer. Goed.	50.000,00	23.500,00-	26.500,00	23.398,09	1.356,80	24.754,89	1.745,11
4357 Overig Huisvesting	25.000,00	13.500,00-	11.500,00	11.020,47		11.020,47	479,53
4371 Huur & Lease Kantooruitrust.	15.000,00	13.700,00	28.700,00	27.805,00		27.805,00	895,00
4372 Onderhoud Kantooruitrusting	200.000,00	1.000,00-	199.000,00	198.860,66		198.860,66	139,34
4373 Kleine Inventarisgoederen	165.000,00		165.000,00	160.685,35	5.003,62	165.688,97	688,97-
4374 Telefoon & Faxkosten	45.000,00	6.000,00-	39.000,00	37.492,71	266,07	37.758,78	1.241,22
4375 Porto & Vrachtkosten	2.000,00	1.900,00-	100,00	86,03		86,03	13,97
4376 Abonnementen & Lektuur	30.000,00	8.500,00-	21.500,00	21.423,92		21.423,92	76,08
4377 Contributies&Lidmaatschappen	6.000,00	6.000,00-					
4378 Publieke Voorlichting	200.000,00	102.100,00-	97.900,00	97.812,33		97.812,33	87,67
4379 Advieskosten	80.000,00	48.700,00	128.700,00	128.589,80		128.589,80	110,20
4380 Accountantskosten	45.000,00	55.000,00-	10.000,00-				10.000,00-
4381 Overige Kantoorexploitatie	3.000,00	3.000,00-					

R5883001		+ Budgetuitputting		26-05-2026		10:32:33	
AP0004		per dienst		Page -		2	
SAOMATH		Vanaf 1 januari t/m 31 Periode 14 2025					
Beschrijving	Oorspronkelijk budget	Begrotingswijziging	Totaal budget	Werkelijke inkomsten/uitgaven	Openstaande verplichtingen	Totale uitputting	Restant budget
4422 Onderhoud Voertuigen	7.500,00		7.500,00	6.555,60	10,80	6.566,40	933,60
4423 Verbruik Benzine & Olie	7.000,00	5.000,00-	2.000,00	2.000,00		2.000,00	
4424 Verzek.&Belast.Openb.vervoer	14.200,00	8.100,00-	6.100,00	6.090,68		6.090,68	9,32
4426 Overig Openbaar Vervoer	300,00		300,00				300,00
4467 Overig Uitbesteed Werk	240.000,00		240.000,00	239.502,11		239.502,11	497,89
4511 Normale Afschrijvingen	117.784,00		117.784,00	283.502,89		283.502,89	165.718,89-
4913 Gebouwen	240.000,00		240.000,00	240.000,00		240.000,00	
4921 Kantoor Inrichting	400.000,00		400.000,00	399.961,26		399.961,26	38,74
4922 Kantoor Apparatuur	200.000,00		200.000,00	199.057,30	6.052,60	205.109,90	5.109,90-
100203 Ombudsman	5.556.284,00	378.166,00-	5.178.118,00	5.342.771,47	19.378,92	5.362.150,39	184.032,39-
02 Algemeen beheer Staatsorganen	5.556.284,00	378.166,00-	5.178.118,00	5.342.771,47	19.378,92	5.362.150,39	184.032,39-
10 Staatsorganen en ov.Alg.Org.	5.556.284,00	378.166,00-	5.178.118,00	5.342.771,47	19.378,92	5.362.150,39	184.032,39-

Behoorlijkheidscode

Toetsingskader voor overheidshandelen door de
Ombudsman van Curaçao

2025

www.ombudsman.cw

Ombudsman Curaçao

INLEIDING

Een behoorlijk functionerende overheid vormt de ruggengraat van een rechtvaardige samenleving. De Ombudsman ziet hierop toe door burgers te beschermen tegen tekortschietend overheidsoptreden, zowel bij de voorbereiding en uitvoering van besluiten als bij de wijze waarop burgers en andere verzoekers worden bejegend.

De Behoorlijkheidscode biedt een helder en herkenbaar toetsingskader voor gerechtvaardigde verwachtingen ten aanzien van het handelen van de overheid in al haar verschijningsvormen. Dit toetsingskader is gebaseerd op actuele maatschappelijke en bestuurlijke inzichten en vertaalt deze naar vier kernwaarden die richtinggevend zijn voor behoorlijk overheidshandelen:

- A. Open en duidelijk
- B. Respectvol
- C. Mensgericht en oplossingsgericht
- D. Eerlijk en betrouwbaar

Deze kernwaarden zijn nader uitgewerkt in negentien normen die samen het uitgangspunt vormen voor de onafhankelijke en onpartijdige beoordeling van het handelen van de overheid door de Ombudsman.

Daarnaast bieden de normen burgers en andere verzoekers een concreet instrument om het handelen van de overheid zelf te toetsen. Voor bestuursorganen en overheidsentiteiten vormen zij een praktische leidraad voor zelfreflectie en verdere professionalisering van de dienstverlening. Daarmee bevordert de Behoorlijkheidscode het vertrouwen tussen burger en overheid.

KERNWAARDEN EN NORMEN VOOR BEHOORLIJK OVERHEIDSHANDELEN

A. *Open en duidelijk*

1. **Transparant**

De overheid verschaft tijdig inzicht in haar algemene besluiten en processen, en maakt de daarbij behorende procedures en belangenafwegingen inzichtelijk voor burgers. Burgers en anderen moeten in algemene zin kunnen begrijpen waarom een bepaalde beslissing wel of niet is genomen, en op welke wijze een genomen beslissing zal worden uitgevoerd.

2. **Goede informatieverstrekking**

De informatie die door de overheid in concrete gevallen wordt verstrekt, al dan niet op verzoek, is juist, duidelijk, volledig en (afhankelijk van de persoonlijke situatie van de burger) toegankelijk. Burgers moeten kunnen weten waar zij aan toe zijn om weloverwogen keuzes te kunnen maken.

3. **Goede motivering**

Beslissingen van de overheid moeten inhoudelijk deugdelijk en begrijpelijk zijn. Dit betekent onder meer dat de feitenvaststelling klopt en dat de afweging van belangen zorgvuldig, inzichtelijk en juridisch correct is opgebouwd. De burger moet concreet kunnen begrijpen waarom een bepaalde beslissing is genomen.

4. **Luisteren naar de burger**

De overheid biedt burgers actief de mogelijkheid tot inspraak en luistert naar hun signalen en ervaringen. De overheid erkent de waarde van deze inbreng en betreft die op zichtbare wijze bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van haar optreden.

B. Respectvol

5. Fatsoenlijke bejegening

Burgers hebben recht op een respectvolle en hulpvaardige bejegening door de overheid, ongeacht hun achtergrond of standpunt. In de communicatie houdt de overheid zoveel mogelijk rekening met de persoonlijke omstandigheden van de burger en treedt zij op met empathie en vriendelijkheid, waarbij burgers steeds gelijkwaardig worden behandeld.

6. Fair play

De overheid handelt volgens duidelijke en kenbare regels en maakt geen oneigenlijk gebruik van haar machtspositie. Burgers worden actief en tijdig gewezen op hun procedurele mogelijkheden tot rechtsbescherming en het doorlopen van klachtenprocedures. De overheid waarborgt de mogelijkheid voor burgers om op gelijke wijze hun standpunt naar voren te brengen.

7. Respecteren van grondrechten

De overheid eerbiedigt bij al haar handelen de grondrechten van burgers en weegt deze zorgvuldig af. De overheid beperkt grondrechten alleen als dit wettelijk is toegestaan, noodzakelijk is en in verhouding staat tot het doel. Bij klassieke grondrechten, zoals het recht op privacy of de vrijheid van meningsuiting, houdt respect in dat de overheid zich onthoudt van onnodige inmenging. Voor sociale grondrechten, zoals het recht op onderwijs, bestaanszekerheid of gezondheidszorg, betekent respect juist dat de overheid zich actief inzet om deze rechten te realiseren en te beschermen.

8. Evenredigheid

De overheid handelt evenredig en houdt bij haar beslissingen en optreden rekening met de gevolgen voor burgers. De ingezette middelen mogen niet zwaarder zijn dan noodzakelijk is om het beoogde doel te bereiken. Waar mogelijk kiest de overheid voor de minst ingrijpende oplossingen.

9. Bijzondere zorg

De overheid verleent bijzondere zorg aan personen die feitelijk of juridisch onder haar toezicht of hoede zijn geplaatst, zoals gedetineerden of jongeren in gesloten instellingen, maar ook mensen in opvangsituaties. De overheid draagt zorg voor passende voorzieningen, begeleiding en (rechts)bescherming, afgestemd op de specifieke situatie en behoeften van deze personen.

C. *Mensgericht en oplossingsgericht*

10. **Maatwerk**

De overheid past haar handelen aan op de individuele omstandigheden van burgers wanneer standaardprocedures of algemene regels tot onevenredige gevolgen leiden. Daarbij zoekt de overheid naar oplossingen die juridisch en praktisch haalbaar zijn, en die zijn afgestemd op de concrete situatie en het perspectief van de burger.

11. **Samenwerking**

Overheidsinstanties werken, op verzoek of uit eigen beweging, samen wanneer dit nodig is om burgers effectief en klantgericht van dienst te zijn. Goede samenwerking vindt plaats zowel tussen verschillende organisaties (extern) als binnen een overheidsorganisatie zelf (intern tussen afdelingen of teams). De overheid voorkomt in ieder geval dat burgers zelf knelpunten tussen instanties moeten oplossen en bevordert adequate afstemming tussen haar organisaties.

12. **Coulante opstelling**

De overheid toont zich bereid om fouten te erkennen, hiervan te leren en biedt waar nodig haar excuses aan. Wanneer de overheid aantoonbaar onbehoorlijk heeft gehandeld, wordt een billijke compensatie (bijvoorbeeld excuses, herstel of financiële compensatie) aangeboden, ook wanneer er geen juridisch afdwingbaar recht meer bestaat, bijvoorbeeld op schadevergoeding.

13. **Voortvarendheid**

De overheid handelt zo snel en slagvaardig mogelijk bij het uitvoeren van haar taken. Wettelijke termijnen gelden daarbij als uiterste grenzen en worden, indien mogelijk, verkort. Wanneer geen wettelijke termijn geldt, handelt de overheid binnen een redelijke termijn die afhankelijk is van de omstandigheden van het geval. Als besluitvorming of uitvoering vertraging oploopt, informeert de overheid de burger tijdig, met een duidelijke uitleg over de reden en de concrete vervolgstappen die zullen worden genomen.

14. **De-escalatie**

De overheid voorkomt of beperkt escalatie in het contact met burgers door professioneel en beheerst op te treden. Als een situatie toch escaleert, doet de overheid er alles aan om deze te de-escaleren met een gepaste en proportionele reactie, om zo het vertrouwen te herstellen.

D. Eerlijk en betrouwbaar

15. Integriteit

De overheid handelt integer, eerlijk en onafhankelijk, en altijd in het algemeen belang. Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat personen die bij de overheid werkzaam zijn, hun persoonlijke positie, bevoegdheden, werktijd en kantoormiddelen uitsluitend inzetten voor het doel waarvoor deze zijn gegeven.

16. Betrouwbaarheid

De overheid respecteert de pijlers van de democratische rechtsstaat en legt verantwoording af over haar handelen. Burgers moeten de zekerheid hebben dat de overheid binnen het wettelijk kader handelt, rechterlijke uitspraken respecteert, toezeggingen nakomt en gewekte verwachtingen serieus neemt.

17. Onpartijdigheid

De overheid handelt zonder vooroordelen en behandelt iedere burger zoveel mogelijk op gelijke wijze. Beslissingen worden genomen op basis van feiten, en de overheid laat zich niet oneigenlijk beïnvloeden. Ook de schijn van partijdigheid of voorkeursbehandeling wordt actief vermeden.

18. Goede voorbereiding

De overheid handelt op grond van volledige en betrouwbare informatie. Zij verzamelt daartoe alle relevante feiten, documenten, inlichtingen en zienswijzen, en verwerkt deze zorgvuldig.

19. Goede organisatie

De overheid richt haar organisatie en administratie zo in dat de dienstverlening aan burgers efficiënt en toegankelijk is. Burgers moeten de overheid via verschillende kanalen (bijvoorbeeld digitaal, telefonisch of fysiek) kunnen bereiken. De continuïteit van de dienstverlening wordt ondersteund door goed functionerende (digitale) systemen en effectieve samenwerking. Bij het gebruik van digitale systemen, algoritmen of kunstmatige intelligentie waarborgt de overheid uitlegbaarheid, transparantie en menselijke controle. Verzamelde informatie wordt veilig beheerd en duurzaam gearchiveerd.

 Schottegatweg Oost 112, Curaçao
 +5999 4610303
 info@ombudsman.cw
 www.ombudsman.cw

Rapòrt Anual 2025

